PÁLYÁZAT

A NEMZETI ARTISTA- ELŐADÓ- ÉS CIRKUSZMŰVÉSZETI KÖZPONT NONPROFIT KFT. VEZETŐI (ÜGYVEZETŐI) ÁLLÁSHELYÉNEK BETÖLTÉSÉRE

EREDETI PÉLDÁNY

„Nem lehet más igényem, csak hogy a művészet és a magyar hon jóakaratú, buzgó szolgája legyek.”
Liszt Ferenc

Készítette: Fekete Péter

2026.

TARTALOMJEGYZÉK

SZEMÉLYES MOTIVÁCIÓ 4

A NEMZETI CIRKUSZMŰVÉSZETI KÖZPONT TERVEIRE ÉS MŰKÖDÉSÉRE VONATKOZÓ ELKÉPZELÉSEK 8

Korábbi vállalásaim megvalósulásának összefoglalása 9

A 2026-2031. időszak vezetői elvei 9

MŰSORPOLITIKA MEGÚJÍTÁSI FOLYAMATÁNAK TOVÁBBI ERŐSÍTÉSE 10

A tradicionális cirkusz hagyományainak megőrzésére vonatkozó szakmai elképzelések - különös tekintettel az állatvédelemre 11

A kortárs cirkusz eredményeinek hazai népszerűsítésére vonatkozó szakmai elképzelések 12

A társművészetek cirkuszművészetben való megjelenésére, illetve a cirkuszművészet újító törekvéseinek elősegítésére vonatkozó szakmai elképzelések 13

Műsorterv 15

AZ ÉPÜLET – Fővárosi Nagycirkusz 17

AZ OKTATÁSI, TUDOMÁNYOS ÉS KUTATÓMUNKA KOORDINÁLÁSÁRA, FEJLESZTÉSÉRE VONATKOZÓ ELKÉPZELÉSEK A CIRKUSZMŰVÉSZET VONATKOZÁSÁBAN 21

Oktatási stratégia 22

Pedagógiai tartalmú programok a Fővárosi Nagycirkuszban 23

TUDOMÁNY, KUTATÁS, KÖZGYŰJTEMÉNY 24

Magyar Cirkuszművészeti Múzeum, Könyvtár és Archívum 25

A TÁRSASÁG SZERVEZETI, VEZETÉSI, MŰKÖDÉSI STRUKTÚRÁJÁRA VONATKOZÓ RÉSZLETES ELKÉPZELÉSEK 27

Az irányítás elvi-eszmei koordinátarendszere 28

Szervezeti felépítés - vezető munkatársak 31

MARKETING, PR, KOMMUNIKÁCIÓS STRATÉGIAI ELKÉPZELÉSEK 34

A FŐVÁROSI NAGYCIRKUSZ ÉS A KÜLFÖLDI, ILLETVE HAZAI (MAGÁN) CIRKUSZOK, CIRKUSZI FORMÁCIÓK ÉS SZERVEZETEK EGYÜTTMŰKÖDÉSÉRE VONATKOZÓ SZAKMAI ELKÉPZELÉSEK 36

Nemzetközi kapcsolatok 37

Budapest Nemzetközi Cirkuszfesztivál 37

Magáncirkuszok – utazó cirkuszok 38

GAZDASÁGI STRATÉGIA – A TÁRSASÁG GAZDÁLKODÁSI TERVE 41

Fenntartási és közüzemi költségek, működési kiadások, fejlesztések 42

Az Előadó- és Cirkuszművészeti Eszközkezelő és Szolgáltató NKft. 45

A HAZAI CIRKUSZMŰVÉSZETI UTÁNPÓTLÁSNEVELÉS 46

Baross Imre Artista- és Előadóművészeti Akadémia 47

Alap- és középfokú képzések 47

Budapest Cirkuszművészeti és Kortárstánc Főiskola 48

Felsőfokú képzések 48

Társművészetek kiszolgálása az oktatás területén 49

Új artistaképző bázis létrehozása 49

ÖSSZEGZÉS 51

SZEMÉLYES MOTIVÁCIÓ

A hetvenes évek közepétől, középiskolás korom útkereső pillanataitól kezdve **vonzott, hívott magához a cirkusz.** Ekkortól vált az életem meghatározó élményévé, egyúttal második otthonommá ez a dinamikus, verbális-vizuális, titokzatos csoda-világ. A sors kegyeltjeként 15 éves koromtól kezdve aktívan vagyok jelen a színpadon. Alapélményem és meggyőződésem, hogy a porond és a színpad az az univerzum számomra, ahol a világból összegyűjtött tudást és tapasztalatot alkotó módon tudom kamatoztatni.

Az érettségit követően a kaland- és a tudásvágy együttesen sugallták utamat **München** felé, **Európa egyik legkomolyabb bűvészképző iskolájába,** ahová csak úgy kaphattam kiutazási engedélyt az egykori Oktatási Minisztériumtól, ha bírtam az Artistaképző Intézet által felállított bizottság szakmai támogatását utazásomhoz és tanulmányaimhoz.

Ekkor érintett meg – és vált életem elválaszthatatlan részévé – a cirkuszművészet, azzal együtt pedig a színpadi művészet - mint egymáshoz kapcsolható, egymást kiegészítő és egymást segítő művészeti ágak. A müncheni stúdiumok teljesítése után 10 aktív év következett el az életemben: cirkuszban, varietékben, utcán és teátrumokban bűvészként, a cirkuszművészet e különleges szakágában tevékenykedve.

Szórakoztatás vagy művészet? – erősödött fel bennem egyre inkább az alapvető, mindmáig megválaszolatlan kérdés – a közönséget kiszolgálni, manipulálni, figyelmét elterelni tudó illuzionistaként.

Eldönthető / eldöntendő-e a fenti kérdés egyáltalán? Hol húzódnak a határok az entertainment, a szórakoztatás, és az érzelmekre hatni tudó „másképpen katartikus" művészi gondolatközlés között? Van-e metszéspontja a kettőnek?

Kérdéseimre a választ végül a színházban találtam meg: a kilencvenes évek közepén Nagy-Britanniában, **Cardiff**ban, Sir Anthony Hopkins egykori iskolájában, a *Wales College of Music and Drama* nevű művészeti intézményben színházi rendezői diplomát szereztem.

A közönség figyelmének fókuszálása és elterelése - a tapasztalati ismeretek után - immáron tudományos szinten vizsgált és tanított témámmá vált. Mindazt, amit egy bűvész, artistaművész zsigerből tud, tudatosan **a színészmesterség részévé tettem.**

Alkotni, tanulni és tanítani – ez a hármasság határozta meg életem következő tízéves periódusát. Színházi rendezőként, főiskolai tanárként a színház- és cirkuszművészet speciális területeit vizsgáltam *touring theater, non-theatrical venues* (utazó színház, nem színházi előadótér) szaktárgyakat tanítva.

Az ezredforduló első éveiben tértem haza Magyarországra, ahol a **Nemzeti Színház** akkori vezetése külkapcsolati és oktatási igazgatói pozíciót ajánlott fel a számomra.

Vezetői tapasztalatok elemző megszerzése határozta meg az ott töltött két évben az érdeklődésem, munkálkodásom irányát. Meghatározó nemzeti intézményünk működtetése, nemzetközi kapcsolatainak építése és integrálása a hazai kulturális életbe – mindezen keresztül pedig nemzeti előadó-művészeti kultúránk fejlesztése – építő kihívásnak bizonyultak számomra.

Két év szabadúszóként végzett színházi alkotómunka után **Békéscsabára** hívtak, egy fejlesztés alatt

álló színházi iskola megreformálására. Elérkezett tehát az idő, hogy német és angolszász területen szerzett tapasztalataimat hasznosítva **életre hívjam** – Magyarországon elsőként – a **színházi háttérszakmák iskolai rendszerű képzését.**

Békéscsabai **színházigazgatói** kinevezésemet követően - a cirkuszművészet terén szerzett tapasztalataimra építve - létrehoztam a **Jókai Porondszínház**at, mint új játszóhely-formát, ahol egyedülálló módon, évi egy-egy produkció erejéig a cirkusz- és a színházművészet határmezsgyéjén hoztam létre előadásokat Magyarországon és Közép-Európában.

Előadó-művészeti/kulturális menedzsment-ismereteim továbbfejlesztése érdekében előbb a Pannon Egyetem Színháztudományi Szakán, majd a Kijevi Nemzeti Színház- Film- és Televízió-művészeti Egyetemen (Karpenko Kary), szereztem színházmenedzsment **MA-diplomát**. Jelenleg ugyanezen intézmény falai között abszolválom doktori képzésemet. Jelenleg a Budapest Cirkuszművészeti és Kortárstánc Főiskola hallgatója vagyok s a világon is ritkaságnak számító módon Cirkuszművész Tanár MA végzettséget szerzek. Diplomámat idén veszem át.

A magyar cirkuszművészet átfogó reformjának, megújításának lehetősége először miniszteri biztosi megbízatásom keretében, majd 2015 és 2018 között a MACIVA Nonprofit Kft. főigazgatójaként nyílt meg előttem. A fenti tapasztalatok és motivációk alapján **elindítottam mind az intézmény, mind a teljes magyar cirkusz- és artistaművészet átfogó megújítását, valamint újra pozicionálását.** Vezetésem alatt szakmai stábommal áttekintettük és elemeztük a magyar cirkuszművészet jelenlegi helyzetét és megkíséreltük felvázolni, majd kimunkálni az intézmény közép- és hosszú távú szakmai koncepcionális lehetőségeit.

Dinamikus folyamat indult el, amely az artista szóban rejlő **„art" (=művészet) jelentéstartalmat párosította a cirkusszal.** Ezzel a gondolati kísérlettel azt igyekezetem tudatosítani, hogy a cirkusz szóhoz ne elsősorban a magyar gondolkodásban és nyelvhasználatban az idők során meggyökerezett, gyakran pejoratív, sokszor félrevezetően negatív tartalmak legyenek kapcsolhatók. Ennek eléréséhez szakítanunk kellett az olcsó, vásári megjelenési formákkal úgy, hogy mindeközben ne veszítsük el a klasszikus cirkuszi hagyomány értékeit.

2018. május 22-től Áder János köztársasági elnök úr **az Emberi Erőforrások Minisztériuma Kultúráért Felelős Államtitkárságának vezetésével bízott meg.** Ebben az időszakban tudásomat, tapasztalataimat **a magyar kultúra egészének szolgálatába állíthattam.** Hivatalomat azzal a meggyőződéssel töltöttem be, hogy nemzeti kulturális örökségünk megőrzése és gyarapítása a kulturális élet szereplőinek hathatós támogatásán, az intézményrendszer felelős és előremutató működtetésén, valamint a nemzeti kulturális identitás erősítésén keresztül valósítható meg. Államtitkári időszakom alatt fenntarthattam a cirkuszművészet nemzeti intézménye feletti felügyeletemet, miközben közvetlen munkatársaim megbízható módon, magas szakmaisággal pótoltak, helyettesítettek a cirkusz vezetői posztomon. Köszönet érte.

Államtitkári megbízatásom lejártát követően lehetőségem volt a megkezdett munkámat folytatni, 2022-ben ismét elnyertem a Nemzeti Cirkuszművészeti Központ ügyvezetői pozícióját. 2026-tól új, 5

évre szóló stratégiai megállapodás veszi kezdetét az Alapító és a Társaság között, amely eddigi munkám, a cirkuszművészet stratégiai céljainak újragondolását jelent, ugyanakkor szeretném befejezni a cirkuszművészet fejlesztési programját – a „megálmodott álmot" megvalósítani, az új cirkuszművészeti központot felépíteni.

Rendkívüli büszkeséggel tölt el, hogy jelenleg a világban ismert, meghatározó cirkuszművészeti szakembereként tartanak számon. Öröm tudni, hogy nincs a világnak olyan szakmai rendezvénye, ahol ne ismernék a nevemet és a legjelentősebb eseményeken szakmai előadóként, zsűritagként vagy a zsűri elnökként számítanak a szaktudásomra, munkámra. Éves szintem minegy 30 kiemelkedő nemzetközi szakmai rendezvényre kapok meghívást, munkásságomra, a megújuló cirkuszművészeti irányzatokra példaként tekintenek Európában és a világban.

A cirkuszi porond: „Földre fektetett hatalmas glória, gigajegygyűrű. Egy 13 méter átmérőjű kör. Manézs. Porond. Cirkuszi színpad. Egy hely, amely kiszakít a zaklatott világból.

SZIGET — ahová csak sáros cipő nélkül és csak tiszta lélekkel léphetsz.
Egy fűrészporillatú, hatalmas tányér az Isten tenyerén.
Körülötte, körös-körül széksorok, felette csíkos kupola.

A NEMZETI CIRKUSZMŰVÉSZETI KÖZPONT TERVEIRE ÉS MŰKÖDÉSÉRE VONATKOZÓ ELKÉPZELÉSEK

Tekintettel arra, hogy az elmúlt évtizedben előbb szakirányú miniszteri biztosként, majd kultúráért felelős államtitkárként élő és mindennapos kapcsolatban voltam a Társasággal, jelenleg ügyvezetője vagyok **annak, jelenlegi működésére vonatkozó észrevételeim szervesen beépítésre kerültek jelen pályázati anyagba. Az évekkel ezelőtt irányításommal megkezdett újító és paradigmaváltó folyamatok eredményeit nagyban tükrözi a jelenlegi status quo** – amely az egyes pályázati elemeknél részletesen bemutatásra kerül, egységben kezelve a jövőre vonatkozó tervekkel és elképzelésekkel.

A Fővárosi Nagycirkusz Közép-Európa egyetlen kőcirkusza. A magyar cirkuszművészet sokszínű, gazdag világával, több százéves múltjával az európai kultúra értékes és jelentős része, a magyar cirkuszművészet képviselőit nemzetközi szinten is a világ legjobbjai között tartják számon.

A cirkuszművészet, mint az előadó-művészet különleges ága az emberi kitartásra, szorgalomra és bizalomra épül, s amelynek magyarországi képviselői évszázados hagyománnyal bírnak. A legnemesebb – sokszor magyar művészek által elindított és világszínvonalon képviselt – hagyományok folytatása kiemelt szempont a hazai cirkuszművészeti szervezetek számára, melynek mottója: „Az elődök tisztelete nélkül nem képzelhető el megújulás."

A mesterektől – legyenek akár cirkuszi dinasztiákon belül az elődök, akár a próbatermekben az artistatanárok – származó tudás és értékrend átadása kiemelt fontosságú az felnövekvő artistanemzedékek szakmai képzése, mesterségbeli és erkölcsi nevelése során.

A cirkuszművészetnek kivételes helyzete van a többi művészeti ág mellett, hiszen életkorilag és társadalmilag a lehető legszélesebb rétegeket képes elérni és megszólítani – a 2-3 éves gyermekektől a százéves nagyszülőkig, a nyolc általánost végzettektől az akadémikusokig. E közönségszociológiai tapasztalat nagy felelősség, hiszen a cirkuszi műsorok által artikulált üzenetek jól megfogalmazva, izgalmas és látványos kontextusba helyezve minden réteghez eljutnak, illetve hatással vannak.

A cirkuszi előadásokban a tradíció, hagyomány, kulturális kincseink, valamint az alapvető emberi és nemzeti értékeket hangsúlyozó „mondanivaló" megfogalmazása, cirkuszi értékekkel – mint amilyen az egyensúly, a bátorság, a bizalom, az egymásra figyelés, az empátia, a segítőkészség, a kitartás, a szorgalom, stb. – történő összepárosítása jelenik meg.

Az új vezetői stratégia általános célja a Nemzeti Cirkuszművészeti Központ Európa vezető cirkuszintézményi pozíciójának megerősítése, oly módon, hogy az általa megálmodott innovatív irányvonal példát mutasson más szervezetek számára a cirkuszművészet megújításában. Hazai és nemzetközi együttműködések révén szinergiákat kell kialakítani a cirkuszművészet minden ágában tevékenykedő alkotókkal, műkedvelőkkel és professzionális művészekkel, társintézményekkel, tudományos és oktatási szervezetekkel, hogy a hagyományos európai és nemzeti értékek, a kulturális örökség és a modern, progresszív megközelítések találkozzanak. Szükséges kidolgozni a magas kvalifikációjú szakemberek képzését, hiszen a szakmai fejlődés és az innováció elengedhetetlen alapkövei annak a jövőképnek, amely a művészeti élet minden területét átformálja. E cél elérésével nem csupán az intézmény rangját kívánom emelni, hanem a cirkuszművészet egészének olyan perspektívát adni, amelyben a tradíció és

az újdonságok találkoznak a jövő generációinak inspirálása érdekében.

Korábbi vállalásaim megvalósulásának összefoglalása

Az elmúlt időszakban számos meghatározó állomás valósult meg. A kitűzött célok közül több jelentős eredményt hozott, míg néhány esetében a megvalósítás folyamata még tart.

A cirkuszművészet presztízsének növelése érdekében az előadások tematikájában egyre nagyobb hangsúlyt kaptak a társadalmi és kulturális kérdések, így a cirkusz művészeti formanyelve alkalmas lett fontos társadalmi üzenetek közvetítésére is. Az elmúlt időszakban olyan produkciók születtek, amelyek nemcsak látványosak, hanem mélyebb gondolatokat is közvetítenek. A médiában és közösségi platformokon történő aktív jelenlét révén sikerült szélesebb közönségréteget elérni, ezáltal erősítve a műfaj társadalmi elfogadottságát.

A hangsúlyos szerepet kapott az elmúlt öt évben a cirkuszművészet tudományos aspektusainak kutatása, különös figyelmet fordítva az állatszámok etikai és jogi kérdéseire. Kutatások és konferenciák révén a cirkuszművészet társadalmi hatásai, pedagógiai jelentősége és állattartási gyakorlatai szakmai szempontból is vizsgálat alá kerültek. A cirkuszi hagyományok megőrzése érdekében dokumentációs és archívumépítési munkálatok zajlottak. Elkészült a Magyar Cirkuszművészeti Múzeum, Könyvtár és Archívum telephelye, méltó helyet adva a múltbeli mesterek munkásságának hozzájárulva a cirkuszi örökség megőrzéséhez. Az általam alapított múzeumunk: 43.777 db műtárggyal, szakkönyvtárunk 4.025 db szakkönyvvel rendelkezik.

A cirkuszművészet integrálása az oktatási-nevelési programokba fokozatosan erősödött. A cirkuszpedagógia megteremtése és elterjedése, az alap- középfokú oktatás megerősítése, a felsőfokú képzés előkészítése révén a cirkuszművészet pedagógiai szerepe is növekedett. Magyarország több mint 200 településén jelent meg a Fővárosi Nagycirkusz és nyújtott cirkuszpedagógiai programokat.

Megvalósult – és folytatni kívánjuk a fejlesztését – a hosszú évek óta tervezett felsőoktatási intézmény: A Budapest Cirkuszművészeti és Kortárstánc Főiskola.

A 2026-2031. időszak vezetői elvei

Magyarországon a Nemzeti Cirkuszművészeti Központ hivatott arra, hogy megőrizze, fejlessze és népszerűsítse ezt a hagyományokban gazdag, ugyanakkor innovatív művészeti ágat. Feladat, hogy az előadó-művészet mellett kialakítsa a tudományos hátterét, oktatási programjain keresztül hozzájáruljon a művészeti képzések sokszínűségéhez.

A Fővárosi Nagycirkusz hosszú évtizedek óta meghatározó szerepet tölt be az európai cirkuszművészetben, amelyet az elmúlt időszak eredményei teremtettek meg. Célom, hogy a Nemzeti Cirkuszművészeti Központ a magyarországi, európai vezető hely után világszintű előadóművészeti intézménnyé és módszertani központtá is váljon.

MŰSORPOLITIKA MEGÚJÍTÁSI FOLYAMATÁNAK TOVÁBBI ERŐSÍTÉSE

A tradicionális cirkusz hagyományainak megőrzésére vonatkozó szakmai elképzelések - különös tekintettel az állatvédelemre

A tradicionális cirkusz három fontos alkotóelemből áll: **az akrobatikából, a humorból és az állatszámokból.** A cirkusz ma már nem puszta szórakoztatás, hanem egy önmagát is folyamatosan megújítani képes művészeti ág.

Meggyőződésem, hogy a tradicionális cirkusz azon elemeit kell erősíteni, amelyek **az embert, mint alkotót emelik a produkció és a figyelem középpontjába.** Ennek társadalmi igénye a digitális detoxikációs folyamatok egyre aktívabb megjelenésével fel fog erősödni.

Az emberi **teljesítőképesség határainak feszegetése,** a kitartó és tudatos munkával elérhető „csoda" emberközelisége tarthatja az érdeklődés központjában e művészeti ágat. Szemben a virtuális, az internetről és a médiából érkező, a technika lehetőségeivel megalkotott „álcsodákkal", a klasszikus cirkuszban hús-vér emberek testközelből mutatnak példát az emberi teljesítőképesség csodálatos, már-már határtalan lehetőségeiről. Ezt a szemléletet szükséges mindenekelőtt erősíteni, megőrizni. Nagyon fontos üzenete a hagyományos cirkusznak a kitartó munka, a fáradhatatlan gyakorlás és a hosszú éveken át tartó tanulás szükségessége: annak tudatosítása, hogy a tehetség mellé rendelt szorgalommal és fegyelemmel az ember hihetetlennek tűnő teljesítményre képes.

Különösen erős és látványos megújítási szándék tapasztalható az állatszámok körében - **harmóniában a XXI. század felelős és szigorú állatvédelmi követelményeivel.** Ember és állat viszonya a cirkuszban sokáig úgy jelent meg, hogy az ember mindenhatóként uralkodik az állat fölött, ma azonban az állatszámok **az egymás iránti kölcsönös bizalomról,** az egymásra figyelésről, egymás tanításáról szólnak, és hiszem, hogy a megújuló cirkuszművészetben az ilyen típusú ember-állat viszonyt felmutató produkcióknak is helyük van – pontosabban: ezeknek van helyük.

Napjainkra egyre több **etikai kérdés** merül föl az eredetileg vadon élő állatfajok nyilvános szerepeltetésével, elsősorban az utazó- és vándorcirkuszokban látható állatszámokkal kapcsolatban.

A cirkuszművészetnek speciális része az állatokkal való közös munka. Az akrobata, a légtornász, a zsonglőr és az elmaradhatatlan bohóc mellett évszázados hagyománya van az állatok szerepeltetésének a manézsban; Az oktatást, kiképzést, betanítást, tréninget magában foglaló felkészítő munka velejárója az állatokkal való rendkívül közvetlen kontaktus, együttélés. A cirkuszban fellépő, állataik tudását ott bemutató trénerek jó felkészültségű, az állatok élettani sajátosságait alaposan ismerő, „tanítványaikat" mélyen tisztelő emberek. Generációkon keresztül tanulják, kutatják az állattal való együttélés, együttműködés, együtt lélegzés lehetséges leghumánusabb formáit.

Immár húsz uniós tagállam jogszabályaiban jelenik meg a vadállatok szerepeltetésének korlátozása. A szigorú szabályokat felállító országokban nincs állandó kőcirkusz, ezért nem is kerültek megkülönböztetésre az utazó cirkuszok és a kőcirkuszok. A kőcirkusszal rendelkező országokban a szigorító rendelkezések az utazó cirkuszokra vonatkoznak. Közép-Európában egyedül Magyarországon létezik olyan állami tulajdonban lévő kőcirkusz, amely az állatkertekhez hasonló módon képes betartani az állatvédelmi szabályokat, oktató- és szemléletformáló foglalkozásokkal felhívni a figyelmet a felelős állattartásra.

Személyes véleményem **a felelős cirkuszi ember-állat munkáról:**

• Olyan állatszámok megjelenése preferálandó a cirkuszban, melyek **az ember és az állat harmonikus viszonyát képesek és hivatottak be- és felmutatni, szimbolizálni, és erről üzenetet továbbítani.** Az ember és állat több évezredre visszatekintő együttélése, az egymásra utaltság, a harmonikus egymás mellett élés – mind fontos üzenetek.

• Egyértelműen tiltandó a „legyőzöm az állatot"-, „megfékezem a vadállat erejét"-, „erősebb vagyok az állat ösztönénél és akaratánál" üzeneteket sugalló műsorszámok bemutatása. Meg kell győzni a lakosságot arról, hogy a cirkusz környezetében élő állatok életminősége jó, nem szenvednek hiányt vagy erőszakot, szeretik és elfogadják azt az életformát, amelyben tartják őket. Ezt jogszabályokkal és folyamatos ellenőrzéssel garantálni kell – csak így várható el a közönség szimpátiája az állatszámok iránt.

• Kiemelt figyelemre van szükség az állatok tartási körülményeinek jogszabályokban előírt, a modern állatvédelem követelményeinek messzemenőkig eleget tevő állattartási feltételek biztosításhoz.

• A felnövekvő új generáció állattartásra vonatkozó nevelésében és oktatásában kiemelkedő szerepet tudnak vállalni az évszázados tapasztalattal bíró cirkuszi állat-trainerek.

A fentiekből következő feladatok a cirkuszi állatvédelemmel kapcsolatban:

– Cirkuszi **állatvédelmi program** kidolgozása – hiteles, szakszerű tudományos kutatások alapjain;

– Cirkuszi állatokkal foglalkozó **szakemberek továbbképzése, továbbfoglalkoztatásának,** átképzésének kidolgozása;

– az állatjóléti feltételek maradéktalan biztosítása, mind tárgyi, mind személyi és jogszabályi szinten;

– Ember-állat harmonikus együttélése tárgykör **kutatási és a kutatási eredmények közzététele;**

– A **cirkuszi dinasztiák állatgondozásra, állattartás**ra vonatkozó több százéves tapasztalatának, tudásanyagának feltárása, megőrzése, feldolgozása és közkinccsé tétele;

– A **cirkuszban megmaradó állatok** szerepeltetésével kapcsolatos társadalmi üzenetek kidolgozása.

A kortárs cirkusz eredményeinek hazai népszerűsítésére vonatkozó szakmai elképzelések

A televízió és a film megjelenésétől kezdődően, majd az internetes kommunikáció elterjedésével a világban sok helyütt **válságba került a klasszikus cirkusz,** mint művészeti ág. A technika fejlődése, a sportközvetítések elterjedése, a különleges tudás és attrakció képi közvetítésének hétköznapivá válás, valamint állatvédelem modern szemléletének elterjedése azt eredményezték, hogy a cirkuszművészetnek különböző **megújulási, érvényben maradási irányokat kellett keresnie.** Ennek az útkeresésnek az egyik jól látható és sikeres változata a **kortárs cirkuszi / modern cirkuszi irányzat elterjedése.**

Az állatszámok kizárásával építkező, legtöbbször színházi környezetben bemutatott, történetmesélő modern cirkuszi előadások **új közönségrétegeket szólítanak meg,** illetve hódítanak vissza a cirkuszművészet számára, ugyanakkor az állatszámok kizárásával jelentős számú nézőt is veszíthet a cirkusz. Mindez jelentősen befolyásolhatja a cirkuszművészetet számontartó befogadó közönség nagyságát, igényeinek minőségét.

A modern cirkuszi irányzat, valamint a klasszikus cirkusz **oda-vissza hatnak** egymásra – mindez pedig a műfaj egészének jövőjét határozza meg. Ezen művészeti ág magyarországi képviselői nemcsak hazánkban, de világszerte jelentős szakmai elismeréseket szereztek - tudásukra, tapasztalataikra, részvételükre a munkában feltétlenül szükség van.

A kortárs és a hagyományos cirkusz találkozási pontjában nem merülhet fel az "egyik vagy a másik műfaj a jobb, hasznosabb"-kérdésfelvetés. Egymás mellett működő, egymás mellett jól és hasznosan elférő, egymásra erőteljes hatással bíró művészeti ágakról van szó. Ahogy a színházművészetben léteznek műfajok, prózai-, mozgás-, zenés - színház, úgy **a cirkuszművészet is színes, mozgásban lévő, dinamikus előadó-művészet.**

A Nemzeti Cirkuszművészeti Központ, mint a magyar nemzeti és az európai cirkuszművészet origója, **nyitott kell legyen valamennyi létező és alakuló cirkuszművészeti műfaj iránt,** sőt: támogató ösztönzője kell legyen a kibontakozásuknak. Meggyőződésem és törekvésem, hogy egy megújult cirkuszművészeti központban **önálló játszási színteret és megfelelő műsoridőt** kell kapjon a cirkuszművészetnek ezen új ága is.

Alapfeladatunk ugyanakkor a klasszikus cirkuszművészet tradícióinak megőrzése, ezért a „kortárscirkusz" vagy „újcirkusz" elmeivel megerősített klasszikus előadások létrehozását tartom továbbra is a műfaj megújításának és a Fővárosi Nagycirkusz szakmai programjának központi elmeként megvalósítandónak.

A társművészetek cirkuszművészetben való megjelenésére, illetve a cirkuszművészet újító törekvéseinek elősegítésére vonatkozó szakmai elképzelések

Jászai Mari-díjas, érdemes művész rendezőként cirkuszi vonatkozású alkotómunkámban mindig kiemelt szerepet kapott **a társművészetek integrálása.**

Az önkifejezés, a valóság tükröztetése saját szubjektív világunkon keresztül, az alkotás szabadsága, a legmélyebb emberi érzelmek megtapasztalása, a katarzis-élmény – valamennyi művészeti ág közös sajátosságai. Mindez nem jelenthet mást, mint azt, hogy **valamennyi művészeti ág egy tőről fakad** - így nem szellemiségében és szándékában, csupán kifejezőeszközeiben különbözik egymástól. Évezredek óta inspiráló társai egymásnak; erősítik, fejlesztik, formálják a másikat, merítenek egymás forrásaiból, ötleteiből, gondolataiból. Összekapcsolódásukból mindig **izgalmas, különleges produkció születik,** olyan komplex mű, amely magába integrálja több zseniális alkotóművészeti forma kifejezőeszközét, több művészeti ág jelrendszerét. A társművészetek innovatív, termékenyítő egymásra hatása, együttes

működése, a kísérletezés a műfajhatárok átlépésével szédületes katarzisélményhez juttathatja a művészeti alkotás befogadóját, a közönséget.

Ma már elképzelhetetlen magas színvonalú modern cirkuszi produkció létrehozása a rokon előadó-művészeti ágak integrálása, beemelése nélkül. Ez egyúttal magában hordozza annak lehetőségét, hogy a rokon előadó-művészeti produkció számára is nyitott legyen a cirkuszművészet. Mindehhez pedig friss szemléletű fiatal, valamint megújult gondolkodásra képes tapasztalt artista-művészekre egyaránt szükség van.

E gondolatok mentén **2016-ban,** a cirkuszművészet társadalmi szerepének újrapozícionálásának a szándékával, a klasszikus cirkusz hagyományainak tudatos fenntartása mellett, **elindult egy új, társadalmi üzeneteket is felmutatni tudó, a nemzeti előadó-művészeti intézményhez méltó, közfeladatellátás-centrikus műsorpolitika.** Ennek szellemében rendeztem meg fiatal magyar artista-művészek és színházművészek közreműködésével a Főváros Nagycirkusz első, önálló, történetmesélő cirkuszi előadását, *Lúdas Matyi a cirkuszban* címmel.

A *Lúdas Matyi a cirkuszban* előadással **új célcsoportokat** is sikerült megszólítani: akik eddig idegenkedtek a klasszikus cirkusz műfajától, azok is szívesen nézték meg az előadást, és nagy örömünkre és megelégedésünkre szolgált, hogy a klasszikus cirkuszrajongók is elismeréssel nyilatkoztak a produkcióról.

Az ezt követő 10 év bebizonyította, hogy közönség nyitott a megújulásra, a Lúdas Matyi előadást számos, nagy sikerű történetmesélő cirkuszi előadás követte: *Jókai - Melyiket a 9 közül, Csillagok, égbeli tűk, Splash-Vízicirkusz, Holle anyó.*

Az **ezzel megkezdett utat szándékozom folytatni,** hiszen az artistaképzés megújítása során felnőtt egy új artistaművész-generáció, amelynek szemléletmódja kinyílt a rokon művészeti ágak felé, és a táncművészet, a színház-művészet vagy a zene - de akár a képzőművészet vagy irodalom - eszközeinek tudatos felhasználásával alkalmassá vált arra, hogy a társművészeteket bevonva összművészeti produkciók létrehozásban is alkotótárs legyen.

Továbbra is a célom, hogy a három klasszikus cirkuszi előadás mellett, vagy azon belül (tavaszi, nyári, téli műsor) időről időre ***történetmesélő cirkuszi előadás is kerüljön a porondra,*** *amely alkalmas újabb nézői rétegek megszólítására, valamint szorosan kapcsolódik az oktatási-nevelési intézmények pedagógiai programjához.*

Műsorterv

A Fővárosi Nagycirkusz műsortervét továbbra is a hagyományos műsorstruktúrában képzelem el. Egy évben három klasszikus cirkuszi műsort tűzök porondra.

- Tavaszi műsor (január közepétől – március közepéig)
- Nyári műsor (április közepétől – szeptember közepéig)
- Téli (karácsonyi) műsor (október közepétől – január végéig)
- Ad hoc jellegű produkciók beemelése: az általunk képviselt, megújulásra nyitott cirkuszművészet kivételesen alkalmas arra, hogy érzékenyen és gyorsan reagáljon a bennünket körülvevő világ eseményeire. Lehetőséget teremt az emberi és társadalmi viszonyok feltárására, és a színházhoz, a baletthez vagy az operához hasonlóan képes tükröt tartani korunk valóságának, valamint reflektálni a minket körülvevő világ jelenségeire. Éppen ezért kiemelten fontosnak tartom, hogy a Fővárosi Nagycirkusz időről időre teret biztosítson olyan alkotásoknak is, – beleértve az esetenként kísérleti jellegű produkciókat –amelyek markáns és időszerű üzeneteket fogalmaznak meg. Az efféle kezdeményezések nemcsak jelentős közönségsikert hozhatnak, hanem hozzájárulhatnak a műfaj további megújulásához és a közönségbázis szélesítéséhez is.

Fesztiválok:

- **Budapest Nemzetközi Cirkuszfesztivál** – páros években: a fesztivál továbbra is Európa egyik legrangosabb cirkuszi eseménye, amely kétévente a világ legjobb előadóit és szakembereit vonzza Magyarországra. A fesztivál egyedülálló találkozási pont a hagyományos és a modern cirkuszművészet képviselői számára, hozzájárulva a műfaj fejlődéséhez és innovációjához. A fesztiválhoz kapcsolódó szakmai konferenciák, workshopok és kerekasztal-beszélgetések lehetőséget biztosítanak a cirkuszművészet aktuális kérdéseinek megvitatására.
- **MANÉZS-Hungarian Circus Talent Fesztivál** – páratlan években: a cirkuszművészet területén felbukkanó tehetségek felfedezésére és támogatására, a műkedvelő cirkuszművészeti közösségek, klubok és egyesületek szakmai támogatására rendezett fesztivál, amelyet a Nemzeti Cirkuszművészeti Központ a Baross Imre Artista- és Előadóművészeti Akadémiával és a Budapest Cirkuszművészeti és Kortárstánc Főiskolával közösen rendez.

A klasszikus műsorok közötti hosszabb szünetekben átadom a porondot a fiatal tehetségeknek. A Baross Imre Artista- és Előadóművészeti Akadémia mára képes egész estés, tematikus, akár a világirodalom remekeit is feldolgozó produkciókat létrehozni, amelyeknek a helye a Fővárosi Nagycirkuszban van. Az akadémia növendékei mellett lehetőséget biztosítok a Mentorprogram résztvevőinek is, hogy a Talent Fesztivál keretein belül a nagyközönség előtt is bemutatkozzanak, továbbá a Fővárosi Nagycirkusz porondját meg kívánom nyitni a Budapest Cirkuszművészeti és Kortárstánc Főiskola hallgatói, produkciói, vizsgaelőadásai számára is.

AZ ÉPÜLET – Fővárosi Nagycirkusz

A Kormány 1866/2015. (XII. 2.) számú határozatában rendelkezett arról, hogy a Fővárosi Nagycirkusz új épületkomplexumának megvalósítására alkalmas ingatlant kell biztosítani. A kormányhatározat hatályba lépése óta több mint 10 helyszín vizsgálatára és felmérésére került sor, melyek közül ötöt terjesztettem a döntéshozók elé. Az új helyszín kijelölésénél olyan lokáció megtalálását tekintettem elsődlegesnek, amely megfelel egy komplex cirkuszművészeti központ kialakítási követelményeinek és egyben fejleszthető környezettel bír.

Megítélésem szerint minden olyan javaslat, mely a szakágazatot hátrányosabb helyzetbe hozza, jelentős nemzetközi felháborodást váltana ki.

A lehetséges helyszínek közül jelen pályázat megírásának időpontjában **kettőt tartok elfogadásra és megvalósításra alkalmasnak:**

a) A jelenlegi helyszín – Budapest, Állatkerti krt. 12/a.

b) A Budapest-Nyugati pályaudvar melletti, az Eiffel tér – vasúti pálya – Ferdinánd híd – Podmaniczky utca által határolt terület (korábban kormányzati negyedként kijelölt körzet).

A Nemzeti Cirkuszművészeti Központ elhelyezésének vizsgálatakor felmerülhet a **tradicionális környezetben, „bejáratott" helyen maradás lehetősége.** A hazai és nemzetközi cirkuszművészet szakmai szereplői, valamint más előadó-művészeti területek képviselői kiemelt figyelmet fordítanak erre megoldásra - azaz támogatják a Városligetben maradást.

A jelenlegi épület felújítását magam azonban kizárólag abban az esetben látom megvalósíthatónak, amennyiben az a **jelenlegi helyszínen jelentősen nagyobb területen** helyezkedhet el. Erre a korábban állami forrásból megújított „Holnemvolt Vár" és a beruházási folyamataiban megrekedt „Biodom" területének részleges, vagy közös használata lehet megoldás.

A másik lehetséges megoldás, ha a cirkuszközpont a jelenleginél méltóbb, minden tekintetben jobb helyszínre kerül, és mindez a reális időbeli megvalósulás esélyével történik meg. Amennyiben **a jelenlegi helyszínnél rosszabb elhelyezési feltételek merülnek fel,** vagy nem biztosított egy új helyszínen történő új építés lehetősége, akkor mindenképp a helyben maradást, a **jelenlegi épület átépítését,** illetve a **jelenlegi helyszínen új épület létrehozását támogatom.**

Az új cirkuszművészeti központ **jelenleg kijelölt helyszíne** a Podmaniczky utca és a Nyugati pályaudvar Eiffel-csarnoka között található – városépítészetileg kifelezetten frekventált terület. Bár meggyőződésem, hogy az új épület a Városligetet a Nyugati térrel összekötő allé városfejlesztési akció ékköve lehet, ennek megvalósítására a jelenlegi helyzetben kevés esélyt látok. Bár egy új épület az adott helyen emblematikus megjelenésével, a tervezett művészeti és közművelődési funkciókkal megtöltött városrész épületeinek, sétányainak, utcáinak, tereinek **kiemelkedő funkcionális és hangulati súlyt adhatna** és az ipari terület rekultivációja során tervezett épületegységek a megtartott vasúti csarnokokkal korszerűen megújulva erősíthetnék egymást, a befogadó kerület elutasító hozzáállása és a terület más célú hasznosítási lehetőségeinek felmerülése valamint a jelentős beruházási költségek miatt ennek megvalósulási esélyét egyre bizonytalanabbnak látom.

Az új cirkuszművészet központ elhelyezése és tervezése vizsgálatakor számos nyugat-európai, volt orosz tagköztársasági és távol-keleti cirkusz működését megvizsgáltam, képviselőikkel szakmai tárgyalásokat folytattam.

Elképzelésem az új vagy megújuló központról **egy, a klasszikus hagyományokat felmutató technikailag modern, szimbolikus épület, amely a csodák művészetének – és a művészetek csodájának – szentélye lehet:**

- olyan varázslatos tér, melyben feltöltődhet a néző, kiteljesedhet a művész;
- varázsvilág, amely az emberi és természeti értékek, emberfeletti erők, a határokat nem ismerő képzelet helyszínévé válik;
- kulturális, művészeti alkotótér, amely Európa legmodernebb cirkuszművészeti törekvéseinek a központja lehet;
- módszertani központ, ahová a világ számos részéből érkezhetnek szakemberek és művészek elsajátítani az itt kidolgozott oktatási, művészeti, tudományos módszereket – illetve egyúttal átadni az általuk képviselt és kidolgozott minőségeket, értékeket;
- közösségi alkotó- és találkozóhelye lehet a közép–európai művészeknek, különös figyelemmel a szomszédos országokból érkezőkre.

Az új központban az alábbi **egységek és a hozzájuk tartozó funkciók megvalósulása** szükséges:

- Klasszikus cirkuszművészet üzemi és közönségforgalmi terei
- Cirkuszművészeti tevékenységet kiszolgáló irodák
- Artistaszálló és artistaöltözők
- Cirkuszművészeti állandó múzeum és bemutató/kiállítási tér (utazócirkusz-történet etc.) valamint ezek raktárai, műhelyei
- Cirkuszművészeti kutatótár, könyvtár, emléktár és archívum valamint ezek raktárai, műhelyei és feldolgozó helyiségei
- Cirkuszpedagógiai oktatási tér
- Cirkuszművészeti iskola gyakorlati oktatóterei
- Cirkuszművészeti iskola elméleti oktatóterei
- Produkciós háttérműhelyek, raktárak, előkészítők (díszlet, jelmez, kellék)
- Üzemi- és személygépkocsi parkoló, gépjárműpark, műhelyek és raktárak
- Próbamanézs és próbatermek
- Kortárs művészeti fesztivál(ok) előadótere
- Zenekari próbaterem, hangtár és zenei műhely
- Állatgondozó terek és állatélelmezési raktárak
- Vendégszállás
- Utazócirkuszi eszközraktár

Ezzel párhuzamosan szükségesnek tartom a meglévő, a Nemzeti Cirkuszművészeti Központ tulajdonában álló külső helyszínek - elmúlt években megkezdett - fejlesztését és felújítását. A Nemzeti Cirk-

uszművészeti Központ **Művésztelep és a cinkotai Műszaki telep** hosszú évekig - korábbi téves vezetői döntések sorozata okán - csak korlátozottan állt a cirkuszművészet rendelkezésre: ingatlanjait bérleti jogviszony keretében vállalkozások használták. Ezek a bérleti szerződések a 2018-2019-ben felmondásra kerültek, a csarnokok, műhelyek ismét a cirkuszművészet javára váltak hasznosíthatóvá, felújításuk elkezdődött. E folyamat befejezését és **az ingatlanok teljes körű birtokbavételét kiemelt feladatnak tekintem.** A cinkotai Műszaki telepen díszlet-, kellék-, és rekvizit-raktárat valamint a cirkuszművészeti múzeum részére tárolóhelyiségek kialakítását tervezem.

A Művésztelepen a középfokú artistaképzés bázisát kívánom fejleszteni, bővíteni. A középfokú artistaképzés szakmai programja számára megfelelő saját infrastruktúrát kell kialakítani akár a Holnemvolt Vár épületének beemelésével. Folyamatosan fejleszteni kell a felsőfokú képzés bázisát, a pesterzsébeti campust is, duális képzés formájában a főiskolásoknak teret kell engedni a megújuló vagy új Fővárosi Nagycirkuszban.

A Nemzeti Cirkuszművészeti Központnak alapérdeke az utánpótlás nevelés, így a felsőfokú képzés hatékony működése is, ezért kiemelt figyelemmel kell támogatni a duális képzési formában együttműködő egyetlen cirkuszművészeti felsőoktatási intézményt a Budapest Cirkuszművészeti és Kortástánc Főiskolát. A hallgatóknak a Fővárosi Nagycirkuszban fellépési helyszínt kell biztosítani és segíteni kell a főiskola saját infrastrukturális és szakmai működését is. A rekvizit-ellátás és a próbatermek működtetése területén a közvetlen támogatás nyújtása indokolt.

Az új cirkuszművészeti központ építése nemcsak magára az épületre korlátozódik – a létesítmény építésével egyidejűleg folytatni kell a rendkívüli nemzetközi szakmai sikerrel folyó szakmai megújulási folyamat folytatását, belső, **tartalmi-elméleti bázisát** is. A Központnak olyan cirkuszkomplexummá kell válnia Európa szívében, amely megfelelő infrastrukturális és szellemi háttere lesz jelenben megújuló cirkuszművészetnek, emellett méltón őrzi majd a nemes cirkuszművészeti hagyományokat.

Tervezett **szakmai funkciói** tehát az alábbiak szerint foglalhatók össze:

- Olyan hely, ahol a **klasszikus és a modern cirkusz** megfér egymás mellett.
- Olyan **szakmai találkozó pont,** ahol összegyűlhetnek az aktív és a már nyugállományba vonult artisták, cirkuszművészek.
- Olyan programoknak kell születniük, amelyek több generáció találkozását teszik lehetővé, és amelyekben az idősebb artistaművészek megoszthatják tapasztalataikat a fiatalokkal, ami elősegíti a megszerzett tudás hagyományozódását.
- Olyan **közösségi tér,** ahol az oktatási- és próbatermektől a tudományos műhelyeken át számos előadóhelyig együtt létezhet-lélegezhet a cirkuszi szakma valamennyi képviselője: alkotók, nézők, felhasználók, kutatók és művészek.
- Olyan **látogatóhely,** ahol a közönség a cirkuszművészet minden apró „rezdülésével" találkozhat, a múzeumtól kezdve a tudományos- és alkotó-műhelyeken, valamint az alternatív és hagyományos, klasszikus előadásokon át a nagyszabású fesztiválprodukciókig.

• Olyan **nevelési-oktatási centrum,** ahová az általános- és középiskolai tanárok azért hozzák diákjaikat, hogy az iskolában tanított ismereteket bővíthessék.

• Olyan színtér, ahol a **kísérletező és professzionális munka** együtt teremthet újat, és együtt őrizheti a hagyományokat.

• Olyan **összművészeti központ,** ahol a cirkuszművészet számtalan társművészettel találkozik, úgymint irodalom, színház, komolyzene és képzőművészet, egyéb művészetek.

• Olyan új cirkuszművészeti központ, amely konferenciák, szakmai találkozások, fórumok szervezésének és megrendezésének **hazai és nemzetközi színtere** lehet.

AZ OKTATÁSI, TUDOMÁNYOS ÉS KUTATÓMUNKA KOORDINÁLÁSÁRA, FEJLESZTÉSÉRE VONATKOZÓ ELKÉPZELÉSEK A CIRKUSZMŰVÉSZET VONATKOZÁSÁBAN

Oktatási stratégia

A Nemzeti Cirkuszművészeti Központnak, mint nemzeti előadó-művészeti intézménynek, Közép-Európa egyetlen kőcirkuszának hatásköre és felelőssége országos, illetve határon túli érvényességű. A Nemzeti Cirkuszművészeti Központ rendelkezik mindazokkal az infrastrukturális és személyi feltételekkel, hogy a Fővárosi Nagycirkuszon kívül, akár a legkisebb településen is cirkuszművészeti előadást mutasson be. Ferenc pápa gondolatait szem előtt tartva, - miszerint „Olyanok vagytok Ti cirkuszművészek mint a vándorprédikátorok: a legkisebb faluba is elviszitek a vigaszt nyújtó jó szót!" – küldetésünknek tarjuk, hogy a cirkuszhoz való hozzáférés és a cirkuszban való részvétel, ezáltal a cirkusz valódi világának megismerése és a cirkuszművészet egyedülálló értékeinek megbecsülése minden településre eljusson. A cirkusz egyszerre művészet és tudomány, sport és mozgásművészet, kézzelfogható valóság és szárnyaló fantázia, lenyűgöző látvány, magával ragadó hangzás, utánozhatatlan egyéni és közösségi mozgásformák sorozata emberek, állatok és tárgyak között. Az artistaművészek élő produkciói testközelből és szavak nélkül közvetítenek üzeneteket, érzéseket és történeteket, miközben a személyes kapcsolódás élményét nyújtják mindenkinek egy-egy megismételhetetlen pillanatban, magasságokban és mélységekben, legyen az egy cirkuszépület, cirkuszsátor, művelődési ház, közösségi tér, vagy akár bármilyen szabadtéri színtér.

2016-ban indítottam el egy nagyszabású és dinamikus cirkuszpedagógiai fejlesztést. A cirkuszművészethez és a cirkusz világához, konkrétan a cirkuszi előadásokhoz és a közoktatáshoz kapcsolódó cirkuszpedagógia a Fővárosi Nagycirkuszban fokozatosan tehetséggondozási, hátránykompenzációs és pályaorientációs elemekkel is kiegészült. A cirkuszpedagógia középpontjában álló testmozgás, a cirkuszi mozgásformák végtelen változatosságának gyakorlása ugyanis nem csupán test-nevelés, hanem az érzelmeket és a gondolkodást is alaposan megmozgató komplex élmény. A cirkuszi zsánerek – az akrobatikától az állatokkal való foglalkozáson át a nevettetésig – a közösen végzett mozgásformákon keresztül, az affektív, kognitív és motoros területek fejlesztésén túl lehetővé teszik alapvető emberi attitűdök átélését is, rámutatva pl. az egymás iránti bizalmatlanságra vagy előítéletekre.

A cirkuszpedagógiai programomat az oktatás és a művészetek iránti elkötelezettség jegyében nemcsak nemzeti, hanem nemzetközi szintre is kiterjesztem. A program célja, hogy a cirkuszművészeti tudás és tapasztalat határokon átívelő megosztásával hozzájáruljon Európa szerte, de különösen az elszakított nemzetrészeken egy folyamatosan fejlődő, dinamikus cirkuszművészeti közösség kialakításához. Olyan együttműködéseket alakítok ki, amelyek lehetőséget adnak a különböző kárpát-medencei országokban működő művészeti iskolákkal, oktatási és kulturális intézményekkel közös pedagógiai projekteken való részvételre.

A cirkuszpedagógia program hazánkban már elismert és népszerű művészetpedagógiai program, Erdély, Vajdaság, Kárpátalja és a Felvidék diákjainak bekapcsolásával erősödik a nemzetközi együttműködés, a kreativitás és a szakmai kiválóság terjedése, ezzel pedig új lendületet kap a cirkuszművészet fejlődése a globális porondon.

Az oktatási stratégiám célja, hogy a társadalmi megítélésben a cirkuszművészet szerepe a közösséget szolgáló művészeti ágként erősödjék és értékei szerint jelenjék meg, egyúttal éves szinten 20-30% nézőtöbbletet generáljon a műfajnak.

Pedagógiai tartalmú programok a Fővárosi Nagycirkuszban

• Rendhagyó tanórák

Kezdeményezésemre a Fővárosi Nagycirkusz évek óta tartó kísérletbe kezdett, amelynek során kiváló pedagógus szakemberekkel együtt elemezzük az egyes „trükkök" társadalmi üzenet-tartalmát, és oktatási célú felhasználásuk lehetőségeit. Jelenleg több mint húsz tantárgyi tematikát tanítanak Magyarországon a cirkuszművészet segítségével, például: súrlódás – fizika, kombinatorika; geometriai elemek – matematika, egyensúlyérzék; állattan – biológia; de társadalmi ismeretek is, úgymint bizalom, pontosság, egymásra figyelés, esélyegyenlőség; Ezek a témakörök precízen kidolgozva, tananyaghoz és tanulócsoporthoz illesztve jelennek meg a Fővárosi Nagycirkusz kínálatában. A módszert már átveszik az utazó cirkuszok is és jelentős a külföldi szakmai érdeklődés.

• Tanulj cirkuszt!

Utazó készségfejlesztő cirkuszpedagógiai műhely általános és középiskolások számára, alapvető cirkuszi mozgásformák (zsonglőrözés, egyensúlyozás, gúlaállás stb.) megismerése és gyakorlása a köznevelés helyszínein, az iskola igényeihez alkalmazkodva.

• CirkuszKommandó

Rendhagyó és nagyszabású programsorozat célja, hogy egy egész napon keresztül, minél több tanulót bevonva a rendezvénybe, bemutassuk a cirkuszművészet varázslatos világát, jelentésrétegeit, társadalmi üzeneteit és érdekességeit.

• Kitűnő tanulók jutalmazása

Az iskolapadban eltöltött egy év kitartó és kiemelkedő munkáját értékelendő kezdeményeztem, hogy cirkuszlátogatási lehetőséggel jutalmazzuk a kitűnő tanuló általános iskolás diákokat. A Kitűnő Tanuló program azóta sikerrel beépült a magyar oktatási rendszerbe.

• Lázár Ervin Program

Kultúráért felelős államtitkárként elindítottam a Lázár Ervin Programot, amely – egy programszeleteként – Magyarország valamennyi tanulója számára biztosítja a cirkuszművészet megismerését. A világon egyedülálló program nagy lehetőség és egyben nagy felelősség, hiszen évenként mintegy nyolcvanezer gyermek cirkuszba utaztatása történik közpénzből. A felelősség, hogy a gyermekek milyen tudástöbblettel és milyen élménnyel térnek haza, egyértelműen a program szervezőit és művészeti vezetőit terheli. Kiemelt figyelmet kívánok ezért fordítani a program tökéletesítésére, egyben fel szeretném hívni a nemzetközi cirkusz-szakma figyelmét a know-how-ra.

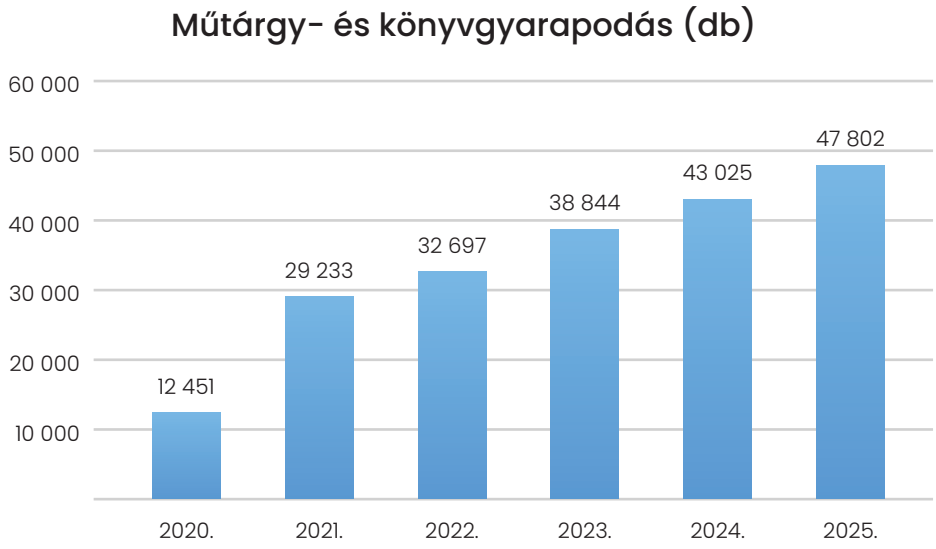
TUDOMÁNY, KUTATÁS, KÖZGYŰJTEMÉNY

Magyar Cirkuszművészeti Múzeum, Könyvtár és Archívum

A Nemzeti Cirkuszművészeti Központnak, mint nemzeti előadó-művészeti intézménynek, **kiemelt figyelmet kell fordítania a magyar nemzeti kulturális identitás megtartására,** a hagyományok őrzésére, a kulturális érték- és mintaközvetítésre. Az egyéb művészeti ágaknak, - mint a színházművészet, a táncművészet, a képzőművészet, az irodalom - már léteznek azok az intézményei, amelyeken keresztül bemutathatják és kutathatják múltjukat, jelenüket, felvázolhatják jövőjüket. A cirkuszművészet hosszú időn át nélkülözte azt az intézményi struktúrát, amely – európai, sőt világviszonylatban is – képes lett volna komoly tudományos háttérrel megerősíteni e művészeti ág paradigmáit, biztosítani történeti emlékezetének megőrzését, valamint elősegíteni tárgyi és szellemi örökségének rendszerszintű feldolgozását. 2023-ra azonban ez az infrastruktúra – még ha egyelőre ideiglenes formában is – érdemben megteremtődött. Mivel ezt a feladatot a cirkuszművészet jövője szempontjából kiemelkedő jelentőségűnek tartom, az új központ felépüléséig a cinkotai telephelyen kialakítottam egy új múzeumi bázist, amely alkalmas arra, hogy megalapozza a Nemzeti Cirkuszművészeti Központ jövőbeni gyűjteményi, tudományos és muzeológiai működését. Ennek keretében folytatódott a gyűjtemény tervszerű gyarapítása, a meglévő állomány megőrzésének és szakszerű kezelésének biztosítása, a feldolgozómunka szakmai alapjainak lefektetése, továbbá a működéshez szükséges személyi és infrastrukturális feltételek megteremtése.

A Társaság birtokában már jelenleg is jelentős mennyiségű kiadvány, fotó, cirkuszi eszköz, valamint számos relikvia és rekvizit található, ugyanakkor további, nagy értékű és rendszerezett gyűjtemények vannak magánszemélyek tulajdonában is. Ezen anyagok feltárása, feldolgozása és az utókor számára történő megőrzése a cirkuszművészet intézményes képviseletének egyik legfontosabb feladata. **Félő ugyanis, hogy amennyiben ezek az értékek nem kerülnek időben a Nemzeti Cirkuszművészeti Központ gyűjteményi körébe, az idő múlásával szétszóródnak, hozzáférhetetlenné válnak, vagy végleg el is kallódnak.** Éppen ezért a jövőre nézve kiemelt vállalásom, hogy a már meglévő állomány szakszerű megőrzése és feldolgozása mellett tervszerű gyűjteménygyarapítást folytassunk, és fokozatosan bevon-

juk, megmentsük, valamint intézményes keretek között elhelyezzük mindazokat az anyagokat, amelyek a magyar cirkuszművészet múltjának, fejlődésének és identitásának pótolhatatlan dokumentumai.

Szándékom ugyanakkor nem pusztán egy gyűjtemény létrehozása, hanem egy olyan, rangos és hiteles múzeumi központ megalapozása, amelynek szakmai presztízse ösztönző erővel hat a cirkuszművészekre, artistákra és alkotókra is. Célom, hogy a múzeum tekintélyének és elismertségének növelésével **egyre többen érezzék fontosnak, hogy saját emléktárgyaikat, dokumentumaikat, fellépéseikhez kapcsolódó relikviáikat és személyes hagyatékuk értékes darabjait a múzeumnak adományozzák.** Ez nemcsak a gyűjtemény további gazdagodását szolgálja, hanem azt is, hogy a magyar cirkuszművészet öröksége méltó, biztonságos és kutatható formában maradjon fenn a jövő generációi számára.

Hosszú távú célom, hogy a létrejövő gyűjtemény ne csupán őrzőhely, hanem tudásközpont, kutatási bázis és reprezentatív kulturális tér legyen, amely hazai és nemzetközi viszonylatban egyaránt erősíti a cirkuszművészet elismertségét és legitimációját.

Az új cirkuszművészeti központban az alábbi közgyűjteményi egységek megvalósítását tervezem:

- **Audiovizuális archívum:** cirkuszi előadások felvételei, portré- és dokumentumfilmek, cirkuszművészeti témájú filmek gyűjteménye;
- **Emléktár:** a magyar cirkuszművészet alakjaihoz köthető tárgyi eszközök, rekvizitek, kellékek, jelmezek, személyes tárgyak gyűjteménye;
- **Rekvizittár:** cirkuszi rekvizitek gyűjteménye;
- **Fotótár:** cirkuszművészekről, cirkuszi előadásokról készült fotók gyűjteménye;
- **Könyvtár és cikkarchívum:** magyar és külföldi vonatkozású könyvek, cikkek gyűjteménye;
- **Cirkuszi adattár és kutatótár:** nemzetközi adatbázis cirkuszművészekről, cirkuszi intézményekről, szervezetekről;
- **Plakát- és folyóirattár:** cirkuszi plakátok, műsorfüzetek, kiadványok gyűjteménye;
- **Interaktív kiállítótér, látogatótér:** állandó és időszakos kiállítások, pedagógiai foglalkozások

A Magyar Cirkuszművészeti Múzeum, Könyvtár és Arhívum intézményt a **közép-európai régió nyitott tudományos cirkuszművészeti platformjaként** kell működtetni. Olyan közös **digitális gyűjteménynek és virtuális tudásbázis**nak kell lennie, melynek célja betekintést nyújtani a közép-európai országok nemzeti cirkuszművészeti hagyományaiba, modernizációs folyamataiba, kölcsönös kapcsolataiba. Ennek érdekében a Központnak el kell végezni a cirkuszművészeti tárgyi emlékek, írásos, képi és mozgóképes dokumentumok, nyomdai kiadványok és levéltári anyagok tudományos kutatását, digitális formában való összegyűjtését és rendszerezését, valamint biztosítani kell a széles körű online hozzáférést a tudományos kutatás, az oktatás, képzés és ismeretterjesztés érdekében.

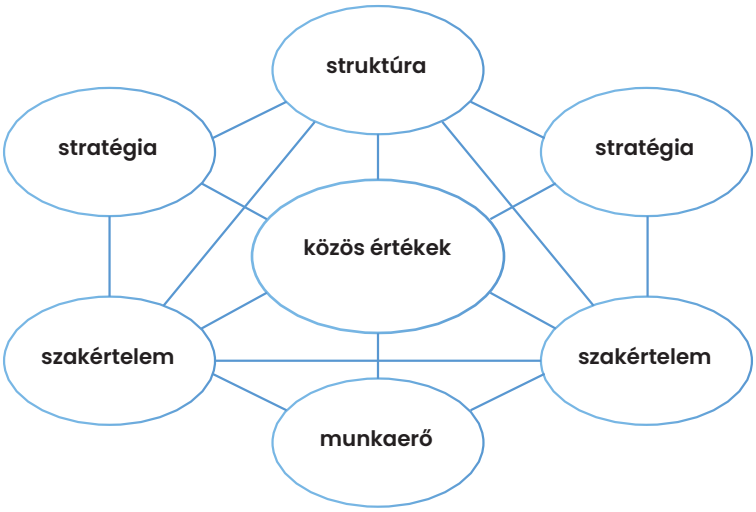
A TÁRSASÁG SZERVEZETI, VEZETÉSI, MŰKÖDÉSI STRUKTÚRÁJÁRA VONATKOZÓ RÉSZLETES ELKÉPZELÉSEK

Az irányítás elvi-eszmei koordinátarendszere

A Társaság jelenlegi szervezeti felépítése már kifejezi azokat az elképzeléseket, amelyek mentén működtetni kívánom a Nemzeti Cirkuszművészeti Központot, és amely az alábbi a szervezeti koordinátarendszerben foglalható össze:

Közös értékek

A Nemzeti Cirkuszművészeti Központban dolgozó valamennyi munkatársnak el kell fogadnia azokat a közös értékeket, amelyek mentén irányítani kívánom a társaságot:
A cirkuszművészet, mint az előadó-művészet különleges, évszázados hagyományokkal bíró ága az emberi kitartásra, szorgalomra és bizalomra épül. A legnemesebb – sokszor magyar művészek által elindított és világszínvonalon képviselt – hagyományok folytatása kiemelt szempont a hazai cirkuszművészeti szervezetek számára, melynek mottója: **„Az elődök tisztelete nélkül nem képzelhető el megújulás."**

Egy szent hely! Az emberi akarattal, kitartással, egymásra figyeléssel, megvalósítható csodák szentélye.
Egy olyan hely, ahol a munka, az eltökéltség, a csapat feltétlen egysége szüli meg a csodát.
Ahol legyőzzük a gravitációt, ahol fennmarad a 7 labda a levegőben, ahol
ember és állat harmóniában egymásra talál, ahol könnyed magassággá válik a szédítő mélység.

A cirkuszművészetnek kivételes helyzete van a művészeti ágak között, hiszen életkorilag és társadalmilag a lehető legszélesebb rétegeket képes elérni és megszólítani: a kicsi gyermekektől a százéves nagyszülőkig, a nyolc általánost végzettektől az akadémikusokig.
A cirkuszi előadásokban tradíció, hagyomány, kulturális kincsek, valamint az **alapvető emberi és nemzeti értékeket hangsúlyozó mondanivaló megfogalmazása találkozik a cirkuszi értékekkel** – mint egyensúly, bátorság, bizalom, egymásra figyelés, empátia, segítőkészség, kitartás, szorgalom.

A Nemzeti Cirkuszművészeti Központ közösségének hitvallása szerint **ezen ismeretek és értékek közvetítése egy nemzeti előadóművészeti intézmény elsődleges feladatai közé tartozik,** melyet a maga eszközeivel, kezdeményezéseinek sikeressé tételével és közönségének eredményes megszólításával feladata elérni és folyamatosan magas szinten ellátni.
Az elért eredményekkel, tapasztalatokkal, jó gyakorlatokkal, sikeres projektekkel és bővülő tudásbázissal ösztönző jelleggel példát kell mutatnia a művészeti ág kisebb, magánkézben lévő entitásainak, másrészt pedig a külföldi, nemzetközi szinten is befolyásos intézményeknek – így **katalizálva a nemzeti és nemzetközi cirkuszművészet általános reformját.**

Stratégia

Általános cél, hogy a Nemzeti Cirkuszművészeti Központ keretet adjon és közös célt határozzon meg a magyar cirkuszművészetben dolgozó, alkotó szakemberek, intézményeknek, társaságok számára - függetlenül attól, hogy ezek milyen fenntartásban működnek. **A Nemzeti Cirkuszművészeti Központ stratégiai célja a hagyományőrzés mellett a cirkuszművészet megújítása, a szolgáltatások színvonalának növelése, jól és magasan képzett szakemberek képzése.** Mindez annak érdekében, hogy a magyar cirkuszművészet képes legyen tartalmi és művészeti szempontból megújulni, a szórakoztatáson túl társadalmi üzeneteket közvetíteni, közfeladat-ellátásra fókuszáló műsorpolitikát kialakítani, a társművészetekkel hathatósan együttműködni valamint az oktatási-nevelési intézményrendszerrel szoros kapcsolat tartani.

Rendszer

A Társaság hatékony vezetése csak jól szervezett, átlátható és a szervezet valamennyi tagja számára érthető folyamatok mellett lehetséges. **Az operatív folyamatok elsődlegesen határozzák meg** azt **az értékteremtő munkát,** amely definiálja a Társaságot. Az évad tervezése, a játszási rend, valamint a bemutatók számának meghatározása biztosítja a műsorszolgáltatás minőségét. A vezető munkatársak elvárt negyedéves beszámolója saját tevékenységükről mind saját maguk, mind a vezetés számára visszajelzés arról, hogy az évadra kitűzött célok teljesíthetők, megvalósulásuk jó úton halad. A negyedéves kontrolling-jelentések a gazdasági célok megvalósulását is igazolni hivatottak. Az év végi teljesítményértékelés lehetőséget ad a dicséretre, jutalmazásra. A támogató folyamatok az operatív folyamatok működtetéséhez nélkülözhetetlenek: az éves karbantartási terv, beszerzési terv, azok negyedéves felülvizsgálata jelzik számunkra azt, hogy céljaink megvalósításához szükséges erőforrások rendelkezésre állnak.

Vezetői stílus

Vezetési felfogásomat a **demokratikus és az autokratikus között,** de az autokratikushoz közelebb határozom meg. Egyrészről abból az általános tételből kiindulva, hogy a cirkusz – működési struktúráját tekintve - nem demokratikus intézmény, másrészről a jogi szabályozás is ezt tükrözi: egyszemélyi felelős vezetője van a Társaságnak. Ugyanakkor **hiszek a csapatmunkában,** támogatom a kreatív és elkötelezett csapattagokat az önálló ötletek megvalósításában. Hiszem, hogy az egyszemélyi vezetés és a hatékony, megbecsülésen és tiszteleten alapuló csapatmunka nem zárják ki egymást. Hiszek a vezető kollégák szakértelmében, meghallgatom és elfogadom javaslataikat.

Struktúra

A Nemzeti Cirkuszművészeti Központ **szervezeti felépítése jellemzően funkcionális, hierarchikus és centralizált.** A jelenlegi struktúra az elmúlt négy évben folyamatosan alakult, mára kialakult a szervezeti keret, amelyben a Társaságot működtetni kívánom.

Munkaerő

A cirkusz egyrészt művészeti alkotótér, de egyben produkciókat létrehozó és működtető üzem is. A kiemelkedő tudású művészek mellett kiemelkedő tudású **háttér-szakembereknek** kell működtetni azt. Kiemelt nemzeti intézményként **a legjobb hazai szakembereket** kell felvonultatnia.
A cirkusz működtetésének háttér-szakemberei korábban képzettség nélküli, gyakran az utcáról beválogatott, sok esetben igen gyenge szakmai és morális szinten lévő munkavállalók voltak. Az elmúlt időszak tudatos társulatépítő politikája, humán-erőforrás fejlesztése által sikerült kialakítani és megszilárdítani azt a szakember csapatot, amely az előadások kiszolgálását szakszerűen és elhivatottan képes ellátni.

Létrejött és további fejlesztése szükséges:

Művészi kiszolgáló tárak:

- zenekar
- balettkar

Szakmai kiszolgáló tárak:

- porondtár
- fény-, hang- és videótár
- jelmez- és kelléktár.

Az elkövetkezendő időszak **humánerőforrás fejlesztéseit** azoknak a technikai, technológiai és strukturális fejlesztéseknek kell meghatározniuk, amelyek az új cirkuszművészeti központ működéséhez szükségesek.

- fény- hang- és videótár fejlesztése – a korszerűbb hang- és látványvilág megteremtéséért, a Cirkusz TV elindításáért;
- IT terület fejlesztése a korszerűbb számítástechnikai infrastruktúra kialakításáért;
- oktatási-tudományos-állatvédelmi terület fejlesztése – további szakemberek bevonása az oktatási területre, a múzeum, könyvtár, levéltári tevékenység kialakítása érdekében, az állatvédelem megerősítése;

Szakértelem

A cirkuszban dolgozó kollégák egy része elsősorban tapasztalati tudással rendelkezik – alacsony szintű iskolai végzettség és tanult szakértelem hiánya jellemzi őket. Az évek során felhalmozott tapasztalati tudás elengedhetetlen, ugyanakkor a jelenkor társadalmi-gazdasági-technológiai rendszerében szükséges, hogy ez a tapasztalati tudás tanult szakismeretekkel párosuljon.

Tanult és a tanultakat a cirkuszművészet javára fordítani képes munkavállalók bevonásának két útja lehetséges:

1. Belső képzési rendszerekkel, a tanulmányok finanszírozásával arra ösztönözni a meglévő munkavállalókat, hogy bővítsék ismereteiket.

2. Tanulmányaikat folytató diákokat – akár középiskolás, akár egyetemi szinten – szakmai gyakorlatokkal, ösztöndíj-rendszerrel a Nemzeti Cirkuszművészeti Központ kötelékébe fogadni. A gyakorlat során hamar kiderül, hogy mely hallgató képes felelősségteljes munkavégzésre: a legjobb frissen végzett szakembereket a Nemzeti Cirkuszművészeti Központhoz kell csábítani. Ennek jó alapja lehet a Nemzeti Cirkuszművészeti Központ által fenntartott Baross Imre Artista- és Előadóművészeti Akadémia és a Budapest Cirkuszművészeti és Kortárstánc Főiskola.

3. **A Nemzeti Cirkuszművészeti Központ dolgozóit – tanulmányi ösztöndíj vagy közvetlen intézménytámogatás formájában támogatni abban, hogy felsőfokú végzettséget szerezzenek, elsősorban az egyetlen cirkuszszakmai felsőoktatási intézményben, a Budapest Cirkuszművészeti és Kortárstánc Főiskolán.**

Szervezeti felépítés - vezető munkatársak

A Társaság hosszú éveken keresztül nem művész képzettségű és tapasztalatú vezető irányítása alatt működött. Közművelődési, később jogász végzettségű szakember látta el az ügyvezetői feladatokat, és ez nagymértékben meghatározta az irányítási rendszert is.

Korábbi pályázataimban is egyértelművé tettem – majd vezetésem alatt meg is teremtettem – az egyszemélyi felelős irányítást. Személyemben **a Nemzeti Cirkuszművészeti Központ Nonprofit Kft-nek főigazgatója egyben a Fővárosi Nagycirkusz igazgatója is,** tekintettel arra, hogy művészeti menedzsment, valamint előadóművészi, alkotói képzettséggel egyaránt rendelkezem.
Műsorpolitikai és működtetési stratégiai szempontokat figyelembe véve **a jövőben sem tervezem külön cirkuszigazgató alkalmazását** – hiszen még államtitkári időszakom alatt is személyesen felügyeltem a Fővárosi Nagycirkusz szakmai munkáját.

A cirkuszban futó produkciók színrevitelét részben saját alkotómunka keretében, részben pedig vendégrendezők felkérésével kívánom megvalósítani. A Nemzeti Színházban kialakult gyakorlatot követendőnek tartva meggyőződésem, hogy **a csúcsvezető személyes alkotómunkáján keresztül tudja a leghitelesebben felvázolni azt a művészeti irányvonalat,** amelyet intézményében meg kíván honosítani. A személyes rendezői-művészi jelenlét egyúttal elengedhetetlen a Fővárosi Nagycirkusz művészeivel való aktív kapcsolattartáshoz.

A csapatépítés folyamata nem fejeződött be, a cél, hogy az új cirkuszművészeti központ elkészültére kiépüljön az azt fenntartani és működtetni képes szakértői gárda. Az elmúlt időszakban megbízott igazgatói és szakmai vezetői pozícióban az intézményt működtető munkatársaimat továbbra is felsővezetői pozícióban kívánom alkalmazni - így biztosítván a szakmai folytonosságot.
A főigazgató munkáját közvetlenül három felsővezető segíti.

A **gazdasági igazgató** felel a gazdasági szervezeti egység munkájáért, a társaság jogszerű, gazdaságos és takarékos működéséért.

A **stratégiai igazgató felel a stratégiai szervezeti egység munkájáért.** Feladata, hogy az előadó-művészeti és a tudományos módszertani egység irányításával összehangolja a Társaság több irányú tevékenységeit. Az előadó-művészeti és tudományos célok megvalósítása érdekében szervezi a kereskedelmi egység feladatait.

Az intézmény működésének műszaki feltételeit a **műszaki fővezető** látja el, szoros együttműködésben a szcenikai vezetővel és az üzemeltetésért felelős műszaki vezetővel.

A stratégiai igazgató irányításával **három nagyobb szervezeti egység határozza meg a társaság szakmai tevékenységét:**

- az **előadó-művészeti egység** – élén a cirkuszszakmai vezetővel – felel a társaság klasszikus és kortárs műsorszolgáltatásáért,
- a **tudományos-módszertani egység** felel a társaság cirkuszművészettel kapcsolatos kulturális örökség és az ehhez kapcsolódó kulturális értékkel bíró információs bázis tudományos feldolgozásáért, tudományos eredmények közzétételéért, tudományos, módszertani kutató és publikációs munkák elvégzéséért.
- a **kereskedelmi egység,** élén a kereskedelmi vezetővel.

A szakmai egységek v támogatja, a működési feltételeket biztosítja

- az **üzemeltetési egység,** élén a műszaki fővezetővel.

A Kormány az alábbi jogszabályokkal döntött az új cirkuszművészeti központ, és annak részeként az új artistaképző intézet felépítéséről:

- *Nemzeti Cirkuszművészeti Központ elhelyezésével összefüggő intézkedésekről szóló 1495/2019. (VIII. 2.) Korm. határozat*
- *a Nemzeti Cirkuszművészeti Központ létesítményei elhelyezését célzó beruházásokkal összefüggő közigazgatási hatósági ügyek nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű üggyé és a beruházás kiemelten közérdekű beruházássá nyilvánításáról szóló 25/2021. (I. 28.) Korm. rendelet*
- *a Nemzeti Cirkuszművészeti Központ részeként a Baross Imre Artistaképző Intézet Előadó-művészeti Szakgimnázium, Gimnázium és Alapfokú Táncművészeti Iskola elhelyezését célzó beruházással összefüggő intézkedésekről szóló 1019/2021. (I. 28.) Korm. határozat (a továbbiakban: Korm.hat.)*

A kormányzati döntések értelmében a Nemzeti Cirkuszművészeti Központ beruházásainak koordinálására, lebonyolítására szükséges volt létrehozni a beruházási projektvezető státuszt, aki a Főigazgató közvetlen irányítása alatt végzi tevékenységét.

A szervezeti struktúra alapjai az elmúlt időszakban kialakultak, annak finomítása, illetve a hiányzó pozíciók betöltése a közeljövő feladata.

MARKETING, PR, KOMMUNIKÁCIÓS STRATÉGIAI ELKÉPZELÉSEK

A Nemzeti Cirkuszművészeti Központnak a klasszikus cirkusz hagyományának megőrzése mellett **a cirkuszművészet megújításával, újragondolásával és a műfaj frissítésével kell a kortárs kultúra korszerű és élő intézményévé válni.** Mindez a néhány éven belül felépülő új cirkuszművészeti központ létrehozását alapozza meg, hiszen az új intézmény **a teljes közép-európai régió cirkuszművészeti bázisává válik majd.**

A **„megújuló cirkuszművészet" brand** az elmúlt években az eredményes marketingkommunikációnak köszönhetően erősen beépült a köztudatba, a megújuló cirkuszművészet jegyében született előadásokra egyre nagyobb igény jelentkezik a közönség részéről. 2022-től folytatni kell az ehhez kapcsolódó programokat és az eredményes brand-építést.
Hazánk és a világ gazdaságilag fejlettnek tekinthető országainak demográfiai változásai arra ösztönözik a szakembereket, hogy újraértelmezzék a kulturális intézmények egyre növekvő társadalmi szerepét. A cirkusznak is olyan térré kell válnia, amely lehetőséget ad a **közösségformálásra, közösségépítésre.** A Fővárosi Nagycirkusz műsortervének oly módon kell felépülnie, hogy generációkat kössön össze, és lehetőséget adjon arra, hogy a cirkusz az egymást követő korosztályokat megismertesse a cirkuszművészet varázslatos világával. Éppen ezért **a Fővárosi Nagycirkusz legnagyobb potenciálja abban rejlik, hogy értékeit a lehető legszélesebb közönségréteg tudja koncentráltan, egyidejűleg megismerni.**
A Nemzeti Cirkuszművészeti Központ hosszú távú marketing céljai alapvetően **a márkaépítés, image építés, a Társaság hírnevének építése, valamint az ismertség további növelése.**

Ennek legfontosabb eszközei:

• Tartalomvezérelt, perszonalizált online jelenlét megerősítése:
A Nemzeti Cirkuszművészeti Központ esetében a digitális kommunikáció nem csupán promóciós csatorna, hanem szemléletformáló felület is. Olyan online, perszonalizált tartalomrendszer kialakítása szükséges, amely egyszerre támogatja a jegyértékesítést, az intézményi hitelesség növelését, a közösségépítést és a közönség edukálását. Ebben kiemelt szerepet kapnak a social media felületek, a videós tartalmak, a honlap, a keresőoptimalizált cikkek, a hírlevél-kommunikáció, a remarketing rendszerek és a digitális kampányok. Célunk, hogy az intézmény különböző tevékenységei – az előadások, a fesztiválok, a cirkuszpedagógiai programok, a tudományos háttérmunka és a társadalmi felelősségvállalás – ne elszigetelten jelenjenek meg, hanem egységes digitális márkaélménnyé álljanak össze.

Az online értékesítési rendszer kiépült, a közösségi média, az online tér minden területén megtalálható a cirkusz. További cél egy olyan összetett **online kommunikációs felület, applikáció kialakítása,** amely a cirkuszba történő belépéssel komplex látogatói élményt nyújt a nézőnek. Elemei:

- készpénzmentes fizetés a pénztárban, büfékben;
- motivációs **pontgyűjtő rendszer** kialakítása: különbözi aktivitásokért (bejelentkezést, hasteg, tag, megosztás) a néző pontokat gyűjthet, amelyet jegyvásárlásra, büfében történő fogyasztásra válthat be

Fontos, hogy azzal a nézővel, aki egyszer már jegyet váltott a cirkuszba, az értékesítési részleg folyamatosan kapcsolatban maradjon: tájékoztassa, informálja, akciókat ajánljon neki.

• A Fővárosi Nagycirkusz új arculatának bevezetése.

Egy olyan egyedülálló, könnyen azonosítható és korszerű arculat kialakítása szükséges, amely a vizuális trendektől függetlenül, hosszú távon, minden médiafelületen alkalmazható. Az megújult arculat megszólítja a fiatalokat és a középkorúakat, ugyanakkor nem idegeníti el az idősebb generációt sem. A koncepció lényege a Fővárosi Nagycirkusz 130 éves hagyományainak megőrzése és továbbgondolása, a folyamatosság és megújulás dinamikus egyensúlyának jegyében.

A FŐVÁROSI NAGYCIRKUSZ ÉS A KÜLFÖLDI, ILLETVE HAZAI (MAGÁN) CIRKUSZOK, CIRKUSZI FORMÁCIÓK ÉS SZERVEZETEK EGYÜTTMŰKÖDÉSÉRE VONATKOZÓ SZAKMAI ELKÉPZELÉSEK

Nemzetközi kapcsolatok

A Fővárosi Nagycirkusznak elégedettségre okot adó nemzetközi híre, pozíciója van. Közép-Európa egyetlen kőcirkuszaként méltán került a világ cirkuszi életében a "megbízható partner" kategóriába. Ezt a besorolást sikerült megtartani, sőt, erősíteni is rajta. A **jelentős szakmai munkának, artistaművészeink világsikereinek, a megújulási folyamatoknak, valamint a nemzeti kulturális életben elfoglalt helyének köszönhetően hazánk cirkuszművészete követendő példaként szolgál más nemzetek számára is.** A magyar cirkuszművészet Szellemi Kulturális Örökség Nemzeti Listájára történt felvétele követendő példaként szolgál más országok számára. Több országban is megszületett az igény a cirkuszi szakma képviselőinek részéről, hogy saját cirkuszművészetüket e rangra emeljék – ebben pedig a magyar tapasztalatok várhatóan komoly segítséget nyújthatnak.
A *Respect your culture – love your circus* szlogen jegyében rendeztem meg 2017-ben a ***Cirkuszi Szomszédolás*** című műsort, amellyel tisztelegtünk a szomszédos országok – Ausztria, Szlovákia, Ukrajna, Románia, Szerbia, Horvátország, Szlovénia, valamint a visegrádi négyek (Magyarország és Szlovákia, Csehország és Lengyelország) – klasszikus és modern cirkuszi értékei előtt. A program célja volt, hogy a közös gyökerek felkutatása és megismerése mellett együtt, egy műsorban szerepeljenek azok a cirkuszművészek, akiknek művészete egymással sok szálon kapcsolódva, kölcsönhatásban fejlődött ki.
A műsor sikere kapcsán az artistaművészek döntöttek úgy, hogy szükség van egy olyan szervezetre, amely a cirkuszművészet közép-európai regionális érdekeit képviseli, ezért 2017. március 19-én, tíz ország artistaművészének egyhangú szavazatával, ünnepélyes keretek között megalakult a KÖZÉP-EURÓPAI CIRKUSZMŰVÉSZETI EGYESÜLET *(Central European Circus Art Associations - CECA),* amelynek **elnöki tisztét én töltöm be.** Az új egyesület felvételt nyert mind a két nagy világszervezetbe, a Federation de Cirque Mondial, és a *European Circus Associatio*n szövetségekbe. A Fővárosi Nagycirkusz nemzetközi pozícióját erősíti, hogy 2016 óta elnökségi tagja vagyok a *European Circus Association*nek (Európai Cirkuszművészeti Szövetség), így **közvetlenül részt veszek a világ cirkuszművészetét érintő sarkalatos és stratégiai döntésekben.**

Valamennyi nemzetközi szervezetben való tagságot fenn kell tartani. Tovább kell erősíteni a nagyobb szervezetekben meglévő pozícióinkat: a világ jelentős cirkuszfesztiváljain való rendszeres megjelenéssel, és a Budapest Nemzetközi Cirkuszfesztivál magas színvonalú megrendezésével. Nemzetközi cirkusz-diplomáciai pozícióinkat tehát nem csupán megtartani, hanem bővíteni és továbbfejleszteni szükséges.

Budapest Nemzetközi Cirkuszfesztivál

1996-ban egy szakemberekből álló csoport Kristóf István vezetésével indította el a Budapest Nemzetközi Cirkuszfesztivált. Az elmúlt 25 évben a cirkuszfesztivál Európa legnagyobb fesztiváljai közé nőtte ki magát. Köszönet ezért az alapítóknak, az elődöknek, akik kitartó és professzionális munkája életben tartotta és minden alkalommal megújította azt.

A fesztivál 2026-ban ünnepelte 30 éves évfordulóját. A XVI. Budapest Nemzetközi Cirkuszfesztiválon több mint szász artistaművész és cirkuszi szakember vett részt. A fesztiválon részt venni immár presztízs. Az itt kapott Pierrot-díj a Monte Carlo-i Fesztivál-díj után a legrangosabb elismerés egy artista életében. A szereplés, a díjazás mellett azonban fontosabbnak tartom, hogy olyan fesztivál kerüljön kétévente megrendezésre, amelynek keretében komoly szakmai és baráti kapcsolatok jönnek létre, fiatal tehetségeket felfedezésére kerüljön sor és a művészek lehetőséget kapjanak a nemzetközi cirkuszmenedzsment-szakemberek figyelmének felkeltésére.

A cirkuszfesztiválok sorából a Budapest Nemzetközi Cirkuszfesztivál a kísérőprogramokkal is kitűnik. Fontosnak tartom, hogy a klasszikus A és B program mellett minden fesztivált kísérjen egy-egy tudományos konferencia. Egyedülálló a világ cirkuszfesztiváljai között, hogy a 6 napos rendezvényen 5 különböző, önálló show kerül megrendezésre. Ez jelentős számú szakmai közönség figyelmét vonja Budapestre – a világ cirkuszművészetének középpontjában áll a budapesti fesztivál. Szervezőbizottsági elnökségem alatt minden fesztiválon hangsúlyos témákkal foglalkoztak a szakemberek: cirkuszművészet megújítása, oktatási programok, örökségvédelem.

A klasszikus programok és tudományos előadások mellett helyet kapott a fesztiválon a kortárs cirkusz is. Meggyőződésem, hogy a kortárs és klasszikus cirkusz jól megfér egymás mellett egy ünnepélyes seregszemle keretében, hiszen nem egymás versenytársai, hanem egymás kiegészítői. A cirkuszművészet minél több ágának bemutatásával szélesebb közönségréteg érthető el, amely növeli a cirkuszművészet elfogadottságát, presztízsét.

A kétévente megrendezésre kerülő fesztivált a továbbiakban is kiemelt eseménye kell, hogy legyen mind a Nemzeti Cirkuszművészeti Központ műsorszolgáltatásának, mint pedig a hazai fesztiváléletnek.

Magáncirkuszok – utazó cirkuszok

2015-től igyekeztem minden eszközt igénybe venni annak érdekében, hogy a magáncirkuszok képviselőivel harmonikus együttműködést alakítsak ki. A Magyarországon belül utazó és a Magyarországon bejegyzett, de külföldön barangoló magáncirkuszok egymással jelentős üzleti konkurencia-harcban és szakmai vitában álló egységek. A közös érdekek megtalálása, a viták kulturált mederben történő lefolytatásának elősegítése, a szakmai-közösségi érdekek egybesimítása, konfliktusmentesítése lehet a Fővárosi Nagycirkusz vezetőjének a feladata.

A nemzeti előadó-művészeti intézmény felette kell, hogy álljon ezeknek az üzleti konkurencia-harcoknak, s olyan eseményeket, beszélgetéseket, szakmai továbbképzéseket kell kezdeményeznie, amelyek a fenti célok elősegítését szolgálják. Ennek tudatában 2017. szeptember 13-án megalakult a Magyar Cirkuszigazgatók Egyesülete, melynek elnöke Ádám Krisztina, az elnökség egyik tagja pedig jómagam vagyok. Az ernyőszervezet főbb feladatai a jogi, gazdasági érdekképviselet, a művészeti tanácsadás, oktatási programok szervezése, pályázatok lebonyolítása, és koordinálció.

A Nemzeti Cirkuszművészeti Központ, mint nemzeti kultúrstratégiai intézmény nem áll jogi-gazdasági kapcsolatban az utazó cirkuszokkal, azoknak nem felettes szerve. Helyzeténél fogva azonban komoly jogi, gazdasági érdekképviseletet, támogató-segítő szolgáltatásokat tud nyújtani.

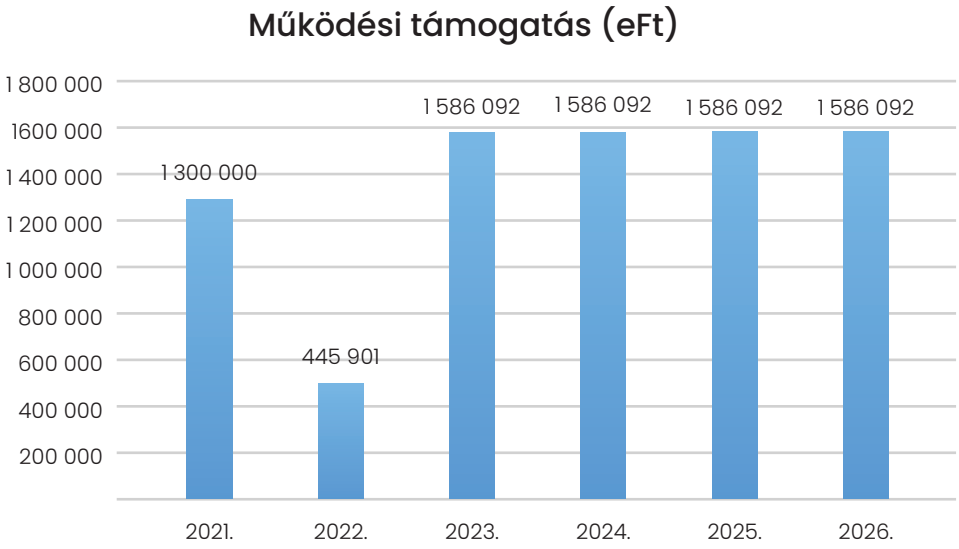
GAZDASÁGI STRATÉGIA –
A TÁRSASÁG GAZDÁLKODÁSI TERVE

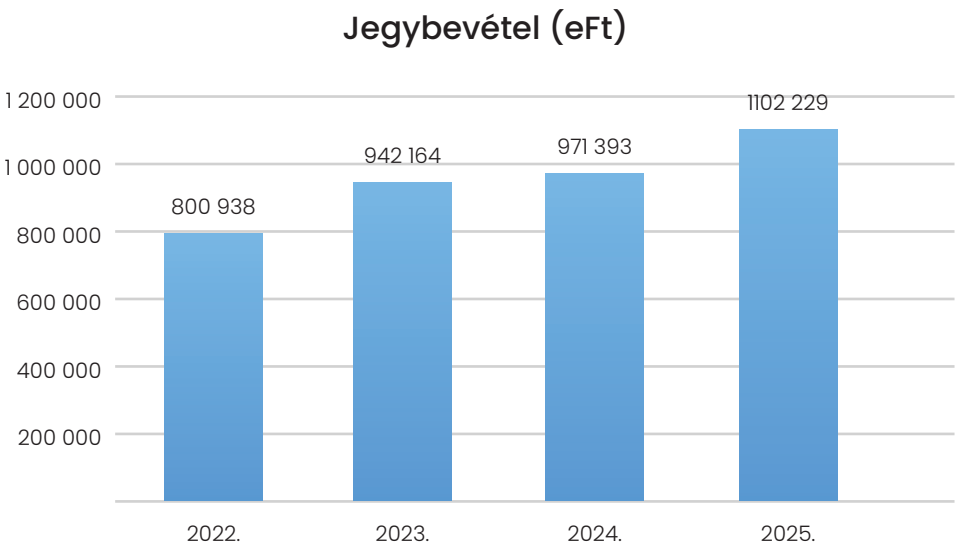
A Nemzeti Cirkuszművészeti Központ gazdasági helyzete stabil és kiegyensúlyozott, ami egyrészt a kiszámítható állami támogatásának, valamint a takarékos, felelős és hatékony gazdálkodásnak, a saját bevételek optimalizálásának eredménye.

A 2015 óta tartó megújulás folyamata és sikere - a cirkuszművészet újrapozicionálása, társadalmi hasznosságának az elismerése – a kormányzati támogatás növekedését eredményezte. A gazdasági válság hatására 2022. évben történt támogatásmegvonás hosszú távon éreztette negatív hatását, ugyanakkor tudomásul vettük annak gazdasági indokoltságát. A közpénzzel való gazdálkodás egyrészt felelősséggel jár, másrészt annak elnyerésére, megtartására méltónak kell lenni. A cirkuszművészetre fordított adóforintokkal úgy kell gazdálkodni, hogy az közjót, a közösségi érdekeket szolgája.

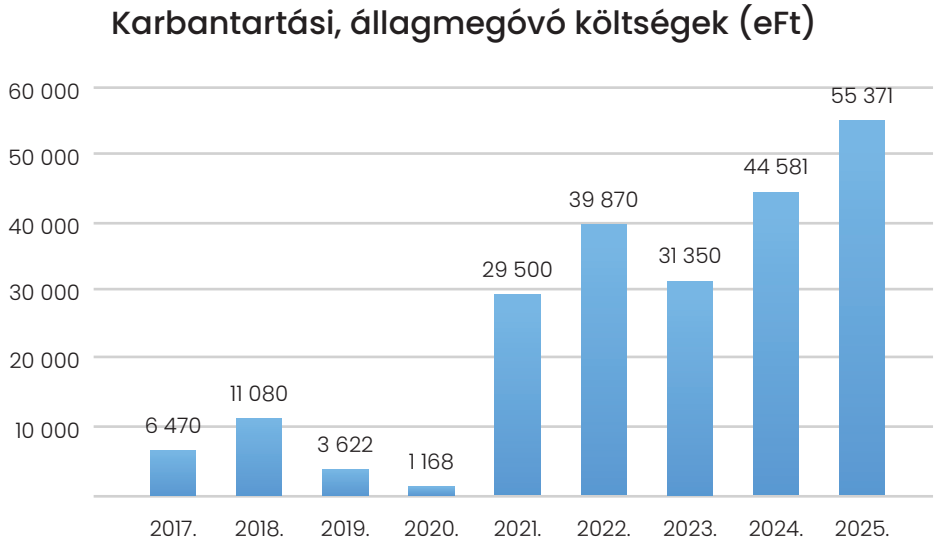

A műfaj sajátossága, hogy megfelelő szakmai koncepcióval, előrelátó tervezéssel és tudatos működtetéssel jelentős nézőszámot és számottevő jegybevételt képes generálni. A cirkuszművészet iránti közönségérdeklődés ugyanis közvetlen összefüggésben áll a produkciók látványvilágával, művészi minőségével és az artistaszámok kiemelkedő szakmai színvonalával. Ugyanakkor a támogatás csökkentése nem csupán az adott évad működésére gyakorol kedvezőtlen hatást, hanem hosszú távon a bevételek alakulását is érdemben befolyásolja. Ennek oka, hogy a közönséget bevonzó, komoly művészi értéket képviselő és artistaszakmai szempontból is kimagasló produkciók szerződtetésére korlátozottabb lehetőség nyílik. A nézőközönség mára hozzászokott a magas színvonalú, világhírű artistaművészek fellépéseihez, akiknek kiválasztása és szerződtetése rendszerint évekkel korábban megkezdődik. Amennyiben e hosszú távú tervezéshez szükséges források nem állnak rendelkezésre, az elmaradó szerződtetések elkerülhetetlenül gyengítik a műsorkínálat vonzerejét, ami közvetve a nézőszám és a jegybevétel csökkenéséhez is vezethet.

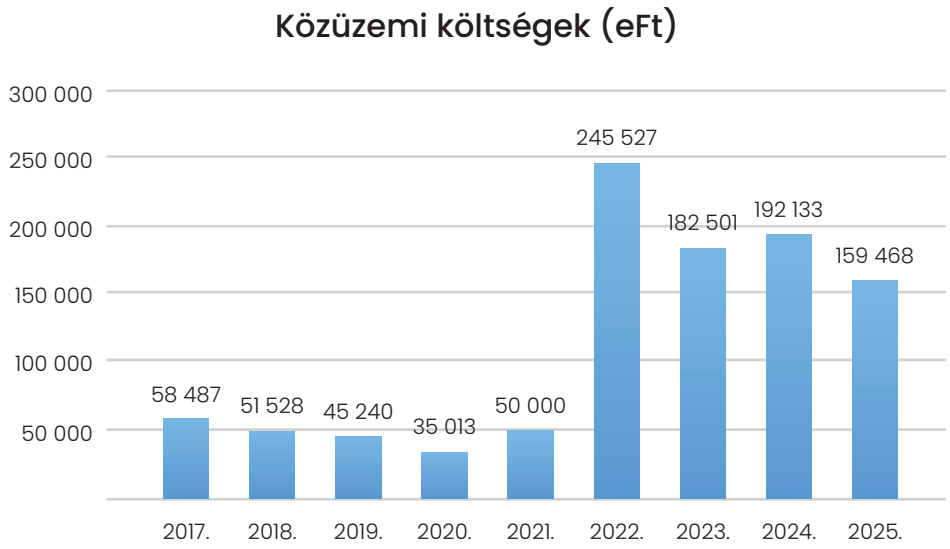

Fenntartási és közüzemi költségek, működési kiadások, fejlesztések

Az új cirkuszművészeti központ elkészültéig a régi épület fenntartása évről évre jelentősebb forrásokat fog felemészteni. Az épület műszaki állapota rendkívül lehangoló, időszakonként a működésképtelenség határait súrolja. S bár megoldottuk a fűtés - legalább ideiglenes – korszerűsítését, a nyílászárók szakaszos és ideiglenes cseréje is elengedhetetlen. Nem lehet tovább halogatni a teljes körű felújítás megkezdését. Az elektromos és vízvezeték hálózat napi szinten áll le, a nézőknek konténerben tudunk további mellékhelyiséget biztosítani. Az épület állapota válságos. A rendkívüli javítási és fenntartási vészelhárítási költségeket tervezni kell, akár a meglévő tartalékok terhére.

A világméretű energiaválság hatására mind a villamos energia, mind a földgáz ára 2022. évtől jelentős mértékben emelkedett. A földgáz átlagos beszerzési ára 2021-ről 2022-re 7,3 Ft/m³-ről 18,3 Ft/m³-re nőtt, ami kb. 2,5-szeres emelkedés. A villamos energia ára ugyanezen időszakban 29,7 Ft/kWh-ról 164,65 Ft/kWh-ra ugrott, ami kb. 5,5-szeres növekedés. A 2022-től tett intézkedések hatására - kazáncsere, nyílászárók cseréje, az épület üvegfalának szigetelése - a költségek mérséklődtek, ugyanakkor az épület a rossz műszaki állapota miatt érzékenyebben reagál a piaci árnövekedésre, és a magas költségszint tartósabban fennmarad.

A művészi produkciók bekerülési költsége sem csökkent az elmúlt időszakban. Jó produkciókat csak magas áron lehet vásárolni, de ez biztosítja Fővárosi Nagycirkusz minőségéi működését. Annak ellenére, hogy a működési támogatásunk nem változott az elmúlt 4 évben, viszont az egyedi projekttámogatások emelkedtek, így forráshiány nem lehet akadálya a művészi munkának.

A két külső telephelyen – Cinkota Műszaki Telep és a Hungaria krt-i Művésztelep – folytatni kell megkezdett felújításokat, ennek forrása is rendelkezésre áll. A Vidor utca 10. szám alatti „cinkotai telep" valamennyi csarnokát fel tudtuk újítani. Ezen munkálatok 80%-ban elkészültek, új otthont adva a rekvizit-, díszlet- és kellékraktárnak. Kiszolgáló helyiségek létesültek a múzeum, az irat- és levéltár, valamint a megújuló jelmez és kézi-kelléktár számára. A következő időszakban a területrendezés van hátra és az állataink számára megfelelő nyári tartózkodó, istálló és kifutó megépítése szükséges.

A Hungaria körúti Művésztelepen a „Hippodrom" csarnok használatbavételi engedélyének kiadása évek óta - jogi és műszaki okok miatt – húzódó ügye megoldódott! Jelentős befektetéssel, de meg tudtuk oldani a jogszabályban előírt zöldfelület kialakítást és a parkolók kérdését. A használatba vételi engedélyek megszerzése után folytatódhat a telep szépítése. Erre is megfelelő pályázati forrás áll rendelkezésre.

Középtávú eredménykimutatás terv

Tétel	Megnevezés	2026. évi terv	2027. évi terv	2028. évi terv	2029. évi terv	2030. évi terv
1.	Belföldi értékesítés	1 190 000	1 235 000	1 280 000	1 340 000	1 400 00
2.	Export értékesítés	0	0	0	0	0
I.	**Értékesítés nettó árbevétele**	**1 190 000**	**1 235 000**	**1 280 000**	**1 340 000**	**1 400 00**
03.	Saját termelésű készletek állományváltozása	0	0	0	0	0
04.	Saját előállítású eszközök aktivált értéke	0	0	0	0	0
II.	**Aktivált saját teljesítmények értéke**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
III.	**Egyéb bevételek**	**2 900 792**	**3 000 000**	**3 060 000**	**3 140 000**	**3 200 000**
	ebből költségtérítés, támogatás	2 900 792	3 000 000	3 060 000	3 140 000	3 200 000
05.	Anyagköltség	340 000	350 000	355 000	360 000	370 000
06.	Igénybe vett szolgáltatások értéke	1 050 000	1 070 000	1 100 000	1 125 000	1 160 000
07.	Egyéb szolgáltatások értéke	50 000	40 000	40 000	45 000	50 000
08.	Eladott áruk beszerzési értéke (ELABÉ)	2 300	3 000	2 000	4 000	4 000
09.	Eladott közvetített szolgáltatások értéke	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
IV.	**Anyagjellegű ráfordítások (05+06+07+08+09)**	**1 444 300**	**1 465 000**	**1 499 000**	**1 536 000**	**1 586 000**
10.	Bérköltség	1 112 000	1 190 000	1 220 000	1 250 000	1 300 000
11.	Személyi jellegű egyéb kifizetések	120 000	130 000	135 000	140 000	140 000
12.	Bérjárulékok	135 000	140 000	148 000	150 000	153 000
V.	**Személyi jellegű ráfordítások**	**1 367 000**	**1 460 000**	**1 503 000**	**1 540 000**	**1 593 000**
VI.	**Értékcsökkenési leírás**	**180 000**	**185 000**	**185 000**	**200 000**	**200 000**
VII.	**Egyéb ráfordítások**	**1 090 000**	**1 120 000**	**1 150 000**	**1 200 000**	**1 220 000**
A	**ÜZEMI (ÜZLETI) TEVÉKENYSÉG EREDMÉNYE (I.±II.+III.−IV.−V.−VI.−VII.−VIII.)**	**9 492**	**5 000**	**3 000**	**4 000**	**1 000**
13.	Kapott (járó) osztalék és részesedés	0	0	0	0	0
14.	Részesedések értékesítésének árfolyamnyeresége	0	0	0	0	0
15.	Befektetett pénzügyi eszközök kamatai, árfolyamnyeresége	0	0	0	0	0
16.	Egyéb kapott (járó) kamatok és kamatjellegű bevételek	0	0	0	0	0
17.	Pénzügyi műveletek egyéb bevételei	2 500	3 000	3 000	4 000	4 000
VII.	**Pénzügyi műveletek bevételei (13+14+15+16+17)**	**2 500**	**3 000**	**3 000**	**4 000**	**4 000**
18.	Részesedésekből származó ráfordítások, árfolyamveszteségek	0	0	–	0	0
19.	Befektetett pénzügyi eszközökből származó ráfodítások, árfolyamveszteségek	0	0	–	0	0
20.	Fizetendő (fizetett) kamatok és kamatjellegű ráfordítások	0	0	–	0	0
21.	Részesedések, értékpapírok, tartósan adott kölcsönök, bankbetétek értékvesztése	0	0	–	0	0
22.	Pénzügyi műveletek egyéb ráfordításai	2 500	3 000	3 000	4 000	4 000
IX.	**Pénzügyi műveletek ráfordításai (18+19+20+21+22)**	**2 500**	**3 000**	**3 000**	**4 000**	**4 000**
B.	**PÉNZÜGYI MŰVELETEK EREDMÉNYE (VIII-IX.)**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
C.	**ADÓZÁS ELŐTTI EREDMÉNY (±A ±B)**	**9 492**	**5 000**	**3 000**	**4 000**	**1 000**
X.	**Adófizetési kötelezettség**	**10**	**10**	**10**	**15**	**15**
D.	**Adózott eredmény (±C−X.)**	**9 482**	**4 990**	**2 990**	**3 985**	**985**

Az Előadó- és Cirkuszművészeti Eszközkezelő és Szolgáltató NKft.

2019-ben alapította meg a Nemzeti Cirkuszművészeti Központ Nonprofit Kft az Előadó- és Cirkuszművészeti Eszközkezelő és Szolgáltató Nonprofit Kft-t, mint saját társaságát. Az új társaság látja el **azokat a vállalkozási tevékenységeket, amelyek a közhasznú tevékenységet segítik** és egy önálló kft keretében hatékonyabban és gazdaságosabban megvalósíthatók - ugyanakkor nem vesznek el erőforrásokat a közhasznú tevékenységtől és nem termelnek többletköltséget. Az Eszközkezelő nonprofit besorolású gazdasági társaság, így nyereségét szintén a cirkuszművészet szolgálatába fordítja vissza. **Ez a konstrukció lehetővé teszi a közhasznú és az üzleti tevékenység markáns elválasztását az átlátható, célszerűség és hatékonyság érdekében.**

A HAZAI CIRKUSZMŰVÉSZETI UTÁNPÓTLÁSNEVELÉS

Baross Imre Artista- és Előadóművészeti Akadémia

Alap- és középfokú képzések

A magyarországi artistaképzés egyetlen államilag is támogatott intézménye a Baross Imre Artista- és Előadóművészeti Akadémia (BIAK) a Nemzeti Cirkuszművészeti Központ fenntartásában áll.

Az Akadémia a középfokú artistaképzés magyarországi centruma. Az artistaképzőbe 10 éves kortól 19 éves korig járnak a diákok, a tanulmányok befejeztével érettségit és artista szakképesítést kapnak. Az elmúlt évtizedek alatt az Artistaképző jelentős változásokon ment át. Az intézmény 2016-ban a békéscsabai Színitanház tagintézménnyel bővült, majd a 2020/2021-es tanévtől az oktOpus Multimédia Intézet tagintézményként csatlakozott az iskolához. A két tagintézménnyel **a BIAK az előadóművészeteket, illetve az előadó-művészeti háttérszakmákat egy intézményben oktató komplex képzést nyújtó intézménnyé vált.**

Mind az artistaművészet, mind a cirkuszművészet fejlesztéséhez elengedhetetlen, hogy a növendékek minél fiatalabb korban megismerjék az artistamesterséget, illetve a középfokú tanulmányokat követően továbbtanulhassanak BA, MA képzés keretében, mint cirkuszművészek, pedagógusok.

A 2025-2026-os tanévben a növendékek létszáma 340 fő, a felvettek létszáma évről évre növekvő tendenciát mutat. Nemcsak a felvételizők száma nőtt, hanem javultak a bemeneti kompetenciák is: jóval több, jóval tehetségesebb és biztosabb alapokkal bíró fiatalok közül lehet választani. Ennek két oka van:

1. A középfokú oktatás mellett az elmúlt időszakban a képzési program része lett az alapfokú képzés. A közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény kimondja, hogy a gyermeknek, tanulónak joga, hogy adottságainak, képességeinek, érdeklődésének megfelelő nevelésben és oktatásban részesüljön, képességeihez mérten tovább tanuljon, valamint tehetségének felismerése és fejlesztése érdekében alapfokú művészetoktatásban vegyen részt. Jelenleg az alapfokú művészetoktatási intézmények a zene-, táncművészet, képző- és iparművészet, színművészet és bábművészet területei mellett már az artistaművészet iránt érdeklődő tanulók számára is biztosítják a készségeik, képességeik fejlesztését, az alkotó és önkifejező képességeik kibontakoztatását, tehetségük gondozását. Az artistaművészet alapfokú művészeti képzés valamennyi alapfokú művészeti intézmény oktatási struktúrájába felvehető, megteremtve ezzel az artistaképzés vidéki hálózatát.

2. Mentorprogram: 2023-ban a vezetésemmel indult el a Nemzeti Cirkuszművészeti Központ Mentorprogramja, amelynek célja a magyarországi műkedvelő cirkuszművészeti szakmai szervezetek és egyének, szakemberek hálózatba rendezése volt, jelentős figyelemmel a határon túli szervezetekre. A hálózat tagja lehet minden Magyarországi, illetve az elszakított országrészeken élő, dolgozó, a cirkusz- és artistaművészettel szabadidős céllal foglalkozó, műkedvelő amatőr művész. Számukra a program keretében a Nemzeti Cirkuszművészeti Központ lehetőséget biztosít a szakmai fejlődésre és a professzionális cirkuszi világba való bekerülésre. Az országos hálózat kialakítása révén lehetőség nyílik a vidéki tehetségek bevonására, mentorok kijelölésére és olyan műhelyek létrehozására, ahol a fiatalok szakmai iránymutatást és technikai fejlesztést kaphatnak, ezáltal biztosított a magyar cirkuszművészet utánpótlása és a szakmai színvonal folyamatos emelése.

Budapest Cirkuszművészeti és Kortárstánc Főiskola

Felsőfokú képzések

Az Állami Artistaképző Intézet 1973-ig az Állami Balett Intézettel együtt működött, az akkor képzési struktúrában a balettművész növendékekkel együtt középfokú végzettséget adó oklevelet szerezhettek az artistaművészek. 1975-től a balettművészek oklevelét felsőfokú szakképesítésnek minősítették, 1983-tól a balettintézet főiskolai, 2017-től egyetemi rangot kapott. Ez a fejlődés az artistaképzésben egészen 2023-ig elmaradt.

Annak érdekében, hogy a magasan képzett színház- és táncművészek mellett hasonlóan magasan képzett, sokoldalú artisták dolgozzanak szükséges volt a képzés megújítása, ezzel együtt a felsőfokú képzés megteremtése. Ez a megújulás kezdődött meg a 2023-2024. tanévben, amikor a Budapest Cirkuszművészeti és Kortástánc Főiskolán elindult Magyarországon a cirkuszművészeti felsőfokú képzés.

A cirkuszművészeti képzés 2023-as elindításával a Főiskola a Nemzeti Cirkuszművészeti Központtal szorosan együttműködve küldetésének tekinti a cirkuszi zsánerek és alkotóterületek felsőfokú képzésének magyarországi fejlesztését. A Főiskola 40 évre visszatekintő művészetpedagógiai tevékenysége a kortárstánc és táncpedagógus képzés terén olyan alapértékeket jelenítenek meg az élet kulturális és társadalmi színtereiben, amelyek a cirkusz világában is elengedhetetlenek. Az elindított szakok célul tűzték ki a cirkuszművészet oktatási fókuszú kutatását és fejlesztését, valamint egy szakmai közösség létrehozását oktatókból, diákokból és a cirkuszművészet szereplőiből.

A Nemzeti Cirkuszművészet Központ, mint a Főiskola duális képzési partnere szakmai támogatással, eszközök, apparátok, rekvizitek, előadók, szaktanárok és külföldi trénerek biztosításával, gyakorlóhelyek rendelkezésre bocsátásával vesz részt a cirkuszművészeti felsőfokú képzésben.

Meggyőződésem, hogy a magyar cirkuszművészet és ezáltal a Nemzeti Cirkuszművészeti Központ fejlődésének záloga, hogy a területen magasan képzett, felsőfokú ismeretekkel rendelkező szakemberek dolgozzanak, ezáltal biztosítva a cirkuszművészet továbbélését és innovációját.

Az artistaképzés sikerességének a titka:

- széles input: nagy létszámú, tehetséges fiatalok belépése alapszinten és az amatőrök közül;
- magas színvonalú középfokú képzés: jól kvalifikált, cirkuszművész vagy cirkuszpedagógus diplomával rendelkező oktatói kör, piacképes zsánerszámok kialakítása, fesztiválszereplések erősítése, fellépési lehetőségek elősegítése;
- minőségi output: diplomás artistaművészek pályára bocsátása, akik a művészeti életben értéket képviselnek és később képesek lesznek oktatni, intézményt vezetni.

Célom, hogy a Nemzeti Cirkuszművészeti Központ mind a középfokú, mind a felsőfokú oktatás bázisa és motorja legyen, egy olyan gyakorlati hely, amely inspirál, felemel és perspektívát ad.

Társművészetek kiszolgálása az oktatás területén

A cirkuszművészetben felhalmozott ismeret, tudás, tapasztalat a legalkalmasabb arra, hogy más előadó-művészeti területeknek számára jó példával járjon, mivel ötvözi a precíz technikai tudást, a mozgásdinamikai ismereteket és a magas szintű biztonsági előírásokat. Ezeket az ismereteket, gyakorlati tapasztalatokat a társművészetek rendelkezésére kell bocsátani. Ilyen területek például: a biztonságtechnika, rendezvény-helyszínek működtetése, sátorépítés, utazó előadóművészeti színterek üzemeltetése, fény- és hangtechnika, előadóművészeti színterek műszaki kiszolgálása. Ezen szakterületek kezelésének struktúráját ki kell dolgozni, és a képzéseket a teljes előadóművészeti ágazat számára meg kell nyitni, szolgálva ezzel Magyarország teljes előadóművészetét – így a színházi, koncerttermi és táncművészeti – fejlődést is.

A Baross Imre Artista- és Előadóművészeti Akadémia oktatási rendszerébe – az én elképzeléseim, terveim és feladatellátásom nyomán – már bekerült a színházi fény- és hangtechnikus, színpad- és porondtechnikus képzés, középfokon.

Jelenleg szükséges ezen képzések felsőfokú szintjének a kialakítása, valamint olyan képzések átvétele, amelyek tartalmilag az előadóművészetekhez köthetők, de a hatályos szabályozás szerint más terület szabályozása alá tartozik.

A kialakítás alatt álló képzési struktúra Közép-Európában egyedülálló módon 6 éves kortól a diplomáig biztosítja a tehetséges diákok részére a cirkuszművészeti képzést - megteremtve ezzel annak lehetőségét is, hogy az aktív cirkuszművész pályafutást követően oktatóként továbbra is a szakmában dolgozhassanak.

Új artistaképző bázis létrehozása

Jelenleg a BIAK négy intézményben működik. A 1019/2021. (1.28.) Korm. határozat döntött az intézmény elhelyezését célzó beruházással összefüggő intézkedésről. S bár a kormányhatározat kijelöl egy utat miszerint az új artistaképző intézet a Nyugati pályaudvar melletti, Eiffel tér – vasúti pálya – Ferdinánd híd – Podmaniczky utca által határolt területen elhelyezkedő lerobbant csarnoképület felújításával épül meg, ennek megvalósulására jelenleg kevés esélyt látok. A beruházás elkezdődött, a tervek elkészültek, de a források hiánya miatt a végső döntés - a háború és a gazdasági válság miatt - nem született meg. Az új iskola felépüléséig továbbra is biztosítani kell az intézmény működését további oktatási helyszínek bérlésével.

ÖSSZEGZÉS

Hiszem, hogy a cirkuszművészet több mint tömegszórakoztatás, több mint a gyermekek, illetve a családok számára produkciókkal berendezett kikapcsolódási színtér. Vallom, hogy a cirkuszművészet fontos üzenetekkel bíró, a társadalom legszélesebb rétegeit és korosztályait megszólító, hiteles értékközvetítésre hivatott és alkalmas művészeti ág.
Eddigi pályafutásom során minden tudásommal és tehetségemmel azon munkálkodtam, hogy hazai cirkuszművészetünk elfoglalhassa méltó helyét a velünk élő művészet világában és ezáltal nemzeti kulturális életünket gazdagítsa, felbecsülhetetlen értékű örökségünket gyarapítsa.

Amennyiben lehetőséget kapok a megtisztelő feladatra, hivatásomat hittel és minden erőmmel az ország és a művészet javára kívánom gyakorolni – folytatva a megkezdett utat.

A cirkusz egy 13 méteres különleges kör, ahol kívül maradnak az ellentétek, ahol barnabőrű a fehér vállára áll, a mohamedán a keresztényt tartja, ahol az ukrán az oroszt segíti és ahol nincs óriás vagy törpe, csak munka és eltökéltség.
A másik tisztelete, egymás kiegészítése!

Ülnek körkörös sorokban százak, ezrek. Jönnek napról napra és rácsodálkoznak: így is lehet?
Gyűlölet, viszály és háború nélkül. Egymást segítve, egymásban feltétlenül bízva.
Összefogva, a másik rezzenésére mindig figyelve, a másik derekát a jó pillanatban elkapva, egy lélegzetvételére is koncentrálva.

Ha te erre billensz, akkor én arra mozdulok, kiegyensúlyozlak, kiegészítelek.
És ha kell, akkor védőháló vagy biztosítókötél nélkül is. Összecsorgott izzadtsággal és közös felszabadult mosollyal. Összeszorított fogakkal és kirobbanó örömtapssal.
Így is lehet? Igen, így is lehet.

És emberek jönnek nap nap után, próbálják eltanulni és ellesni a példát.
És újra jönnek, és elhozzák hát fiaikat és leányaikat is. És jönnek újra és figyelnek.
És elhozzák a nagyit és a szomszédot, mert ezt nekik is látniuk kell!
Mert rájönnek, így érdemes, csak így érdemes!

Ahogy mi, cirkuszművészek tesszük. A templomunkban. A cirkuszba